

De Saambinder

Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

donderdag 18 december 2008

MEDITATIE

Maria's Kerstfeest

Nog slechts enkele dagen, lezers en lezeressen, en wij mogen weer bepaald worden bij de grote werken Gods. Binnen zeer afzienbare tijd zal op vele plaatsen weer gezongen worden:

*Dat heil heeft God
nu doen verkonden,
nu heeft Hij Zijn gerechtigheid,
zo vlekkeloos en ongeschonden,
voor 't heidendom ten toon
gespreid.*

De Heere geve ons de aanstaande herdenkingsdagen niet slechts het heilsfeit van weleer te overdenken, doch Hij schenke ons de heilsbeleving en doe ons met Maria uitroepen: "Mijn ziel maakt groot de Heere en mijn geest verheugt zich in God, mijn Zaligmaker".

Nog voordat de Zaligmaker in Bethlehem geboren wordt, mag de moeder des Heeren reeds Kerstfeest houden. Bij Elisabet, haar nicht, in een stad van Juda. Ziet ge dat de Heere aan tijd noch plaats gebonden is? Nadat de engel Gabriël aan Maria de geboorte van de Enige des Vaders

En Maria zeide: Mijn ziel maakt groot den Heere; en mijn geest verheugt zich in God, mijn Zaligmaker.

Lukas 1:46 en 47

had aangekondigd, is zij in diezelfde dagen opgestaan en met haast gereisd naar het huis van Zacharias en Elisabet. Daar vindt een treffende ontmoeting plaats. Twee aanstaande moeders groeten elkaar, twee begenadigden. Het leven ontmoet het Leven. Dit doet Elisabet gewagen van de hope die in haar is. Welk een voorrecht om een leesbare brief te mogen zijn. Maar dan is het Maria's beurt. Gods volk zingt bij beurten. En wij beluisteren de inhoud van haar lofzang: "Mijn ziel maakt groot de Heere en mijn geest verheugt zich in God, mijn Zaligmaker".

Maria is niet groot geworden met de zegeningen, die haar tot dusverre geschonken zijn. "Hij heeft de nederigheid Zijner dienstmaagd aange-

zien". En waar de mens klein en gering is, wordt God groot. Thans heeft Maria maar één begeerte: God groot te maken.

De barmhartigheden Gods in Christus zijn de inhoud van haar lofverheffing. Zelf is ze niets, maar God alles. Doorleefde genade gaat gepaard met zelfkennis, ootmoed en onwaardigheid. Zij heeft dan ook geen enkele lust om te vermelden wie zij boven alle vrouwen is, maar het is haar enige verlustiging te vermelden wie de Heere voor haar is.

Het is groot, volk, om eens geen behagen in eigen roem te hebben. Zeker, bij Maria zal het ook niet altijd gelijk geweest zijn. Doch thans treffen wij het zuivere Godswerk in beoefening bij haar aan.

O, hoe zal ze dan ooit over zichzelf kunnen roemen? Zij is immers een zondares? Dat heeft ontdekking haar geleerd. Wanneer zij zich hier in de Zaligmaker verlustigt en verheugt, weet zij ook van eigen rampzaligheid. God is toch een God van orde?! Vandaar is alle roem uitgesloten en onverdiende zaligheên mag Maria van haar God genieten. Dit geeft een roemen in vrije gunst alleen. En Maria zeide: "Mijn ziel maakt groot de Heere". Voorwaar, wie roemt, die roeme in de Heere!

Welk een verwondering zal er in haar hart zijn. Krachtens haar afkomst van de eerste Adam is zij geheel zonde, van het hoofd tot de voeten en moet zij gedurig de stroom van ongerechtigheden in haar waarnemen. Maar door loutere genade heeft zij kennis gekregen aan het werk en de Persoon van de tweede Adam, Jezus Christus. Naar het vlees moet zij Hem nog baren, maar in haar hart is Hij reeds geboren. Hij, Die Zich straks in de beestenstal laat neerleggen, heeft ook woning in de beestenstal van haar hart gemaakt. Dat doet haar wegzinken in verwondering en het is slechts een aanbidden, wanneer zij uitroept: "Mijn ziel maakt groot de Heere en mijn geest verheugt zich in God mijn Zaligmaker". Zij spreekt uit de persoonlijke beleving.

Inhoud

87e jaargang

Nr. 12

- 1 Meditatie: Maria's Kerstfeest
- 2 Bijbelstudie: Abraham en Abimelech (3)
- 3 Israël en de kerk (3)
- 5 Serie beroemde boeken (5b):
"De viervoudige staat", Thomas Boston
- 7 Kinderen welke God in hun kindsheid uit dit leven wegneemt (2)
- 8 Dan zingen zij...
- 9 Kerknieuws
- 9 Berichten
- 10 Kerkdiensten

Met de dichter van Psalm 118 mag zij weten:

*Gij zijt mijn God, U zal ik loven,
Verhogen Uwe Majesteit.
Mijn God, niets gaat Uw roem te
boven,
U prijs ik tot in eeuwigheid.*

Waar het hart vol van is, loopt de mond van over. Maria beleeft bij haar nicht het Kerstfeest.

Bereide ons de Heere zulk een Kerstfeest. Voor het eerst of nog weer eens opnieuw. Hij is nog Dezelfde. Het heilsfeit, de geboorte van de Zaligmaker, heeft maar éénmaal plaats gevonden, doch de heilsbeleving wil de Heere nog schenken. Make de Geest der uitbranding en ontdekking plaats voor Zijn komst in het hart.

Doorleefde zelfkennis doet uitroepen: verloren, verloren, voor eeuwig verloren. Hoort nu echter het wonder van Bethlehem: er is een Behouder des levens. Maria mocht Hem door het geschonken geloof omhelzen. En als zij dan gewaagt van haar Zaligmaker, Die zij hier "mijnen" mag, dan zegt ze hier feitelijk mee: behouden, behouden, voor eeuwig behouden!

En vanzelf, nader onderwijs zal Maria ook niet hebben kunnen missen. Maria heeft dit ook niet altijd kunnen vasthouden. Straks zal er een zwaard door haar ziel gaan. En zij zal met een geboren Zaligmaker in de dood terecht komen.

Maar hier is zij in de stand van haar

leven behouden. Mijn geest verheugt zich in God, mijn Zaligmaker. Zij heeft in het Kind van Bethlehem alles!

En u, lezers, lezeressen? Bezoek ons de Heere met Zijn genadegift. Dan wordt het Kerstfeest en dat doet Maria zingen:

*Mijn ziel verheft Gods eer,
mijn geest mag blij den Heer,
mijn zaligmaker noemen,
Die, in haar lage staat,
Zijn dienstmaagd niet versmaadt,
Maar van Zijn gunst doet roemen.*

Rijssen,

ds. J. Karels

BIJBELSTUDIE

3

Abraham en Abimelech

Genesis 21:22-34

Abraham was niet wereldvreemd
Uit alles blijkt dat Abimelech bij de verbondssluiting die ons hier wordt beschreven, Abraham gezien heeft als een gelijkwaardige partner. Het feit dat Abimelech samen met zijn krijgsoverste Pichol tot Abraham kwam, wijst op de belangrijke positie van Abraham.

Het was voor Abraham een eer, dat de koning samen met zijn krijgsoverste tot hem kwam met de bedoeling dat verbond te sluiten. Wat heeft de Heere Abraham dan rijk gezegend. Wat heeft de Heere het voor hem opgenomen! Weet dat de Heere het altijd zal opnemen voor Zijn volk in welke omstandigheden dan ook. De Heere is een beschermende muur rondom allen die Hem vrezen. Dat

heeft ook Abraham in al zijn wederwaardigheden ondervonden.

Nu Abimelech met zijn krijgsoverste tot hem kwam, maakte Abraham gebruik van de mogelijkheid om de kwestie van een waterput aan de orde te stellen. Dat deed Abraham voordat zij het verbond sloten. Eerst moest die zaak uit de weg worden geruimd. Wat was er aan de hand? Wel, Abrahams knechten hadden een waterput gegraven. Waterputten waren natuurlijk van groot belang voor de mensen en voor het vee. Maar waterputten vormden daarom ook vaak punten van twist. Zo was het ook hier geweest. De herders van Abimelech hadden de knechten van Abraham van die put verdreven. "En Abraham berispte Abimelech ter oorzaak van een waterput, die Abimelechs knecht-

De Saambinder

Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofdredacteur:
ds. A. Moerkerken.

Bijdragen van medewerkers aan:
ds. A. Moerkerken, Händelstraat 1,
2901 JC Capelle aan den IJssel,
tel. 010-4472388, fax 010-4472263
e-mail: moerkerken@kliksafe.nl

Redacteur: ds. G.J. van Aalst.

Boeken ter recensie en meditaties aan:
ds. G.J. van Aalst, Molendijk 136,
3286 BK Klaaswaal
tel. 0186-576990, fax 0186-575105

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk) en berichten aan:

redactie-secretaris: J.J. Verhage
Kloosplantsoen 131, 2985 SC Ridderkerk,
tel. 0180-420865, fax 0180-423583
E-mail: jj.verhage@kliksafe.nl

Aanlevertijd:

Uiterlijk **woensdag 17.00 uur** vóór de datum van verschijning van De Saambinder in de daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk aan:
Kerkelijk bureau Geref. Gemeenten,
postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
e-mail: kbgg@cbgg.nl

Advertenties en familieberichten aan:
Administratie van De Saambinder:
J. Honkoop, Jan Willem Frisoehof 53,
2517 LA 's-Gravenhage,
tel. 070-3514465, fax 070-3512718,
e-mail: saambinder-adv@kliksafe.nl
Postbankno. 256686 t.n.v. de administratie van De Saambinder.

Advertenties € 0,70 per mm.
Familieberichten € 0,40 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 19% btw.

Advertenties dienen **uiterlijk donderdag** in het bezit van de administratie te zijn.
Rouwadvertenties
uiterlijk maandagmorgen 9 uur.

Abonnementenadministratie
Adreswijzigingen enz. aan:
Kerkelijk bureau Geref. Gemeenten,
postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
e-mail: kbgg@cbgg.nl

Betalingen abonnementsgelden:
Postbanknr. 64327 t.n.v. De Saambinder-
abbonementen te Woerden.

Abonnementenprijzen (bij vooruitbetaling):
voor Nederland: € 11,50 per halfjaar
(te betalen per 1 april en 1 oktober);
voor het buitenland:
€ 23,- per jaar + extra portiekosten.
Canada \$ 110,-; USA \$ 110,-.

Correspondentie-adres
Noord-Amerika:
Mr. Clarence Bleeker
1233 Leffingwell Av, N.E.,
Grand Rapids, Michigan,
U.S.A. 49505.

De redactie aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid betreffende de inhoud van: de advertenties en de (recensies van de) aangekondigde boeken.

ten met geweld genomen hadden” (vers 25). Abraham liet deze zaak dus niet rusten. Hij koos niet de weg van de minste weerstand. Integendeel, wat was Abraham hier eerlijk, maar ook zakelijk. Hij was een man die midden in het leven stond en die zijn belangen op een goede manier wist te behartigen. Hij dacht aan zijn kudde en hij dacht aan zijn zoon Izak, die na Abrahams sterven verder moest in Kanaän. U moet niet denken dat Gods kinderen wereldvreemde mensen zijn. Ze zijn niet van de wereld, hun vaderland is ten diepste elders, maar ze staan wel in de wereld, waar ze hun verantwoordelijkheden hebben. Dat is overigens wel een voortdurende worsteling, om enerzijds onze verantwoordelijkheden te verstaan in deze wereld, en anderzijds toch vreemdeling te blijven in de verwachting van de stad die fundamenteel heeft. Al Gods kinderen staan in die strijd en al te vaak laten ze zich meeslepen door de wereld, maar de Heere weet Zijn kinderen, soms door schade en schande heen, weer op de goede plaats te brengen.

Persoonsgerechtigheid en zaaksgerechtigheid

Nu was er hier ook sprake van een andere kwestie. Ik bedoel het punt van wat wij vaak aanduiden als een persoonsgerechtigheid en een zaaksgerechtigheid. Wat bedoelen we daarmee? Als het gaat over die persoonsgerechtigheid, dan is niemand rechtvaardig in zichzelf voor God. Dan zijn we allen diep schuldige zondaren, die voor God niet kunnen bestaan. Dan hebben we in onszelf geen gerechtigheid voor God. Dan moeten we zeggen met Psalm 130:3: “Zo Gij, HEERE, de ongerechtigheden gadeslaat; HEERE, wie zal bestaan?” Nee, dan is er in onszelf geen millimeter bestaansgrond voor God. Dat leert de Heere al Zijn kinderen hartelijk erkennen en belijden.

We hebben dus geen persoonsgerechtigheid in onszelf voor God. Maar als het gaat over een zaaksgerechtigheid, dan ligt het anders. Het kan zijn dat we in een zaak eerlijk tegen de Heere kunnen zeggen dat we in die zaak niet schuldig staan, wat anderen soms ook van ons beweren. In die bepaalde zaak hebben we dus een gerechtigheid en we kunnen dat eerlijk openleggen voor de Heere. Daarvoor mag een mens ook opkomen. Zo was het ook in de kwestie van die put. Daarin had Abraham een zaaksgerechtigheid. Hij kon eerlijk voor Gods

Aangezicht zeggen dat die put hem ontstolen was, maar hem wel eerlijk toekwam. Voordat het verbond gesloten werd, moest eerst dat onrecht worden opgelost. Toen Abimelech van die zaak hoorde, bleek dat hij er niet van wist. “Toen zeide Abimelech: Ik heb niet geweten, wie dit stuk gedaan heeft; en ook hebt gij het mij niet aangezegd, en ik heb er ook niet van gehoord, dan heden” (vers 26). Het is echter duidelijk dat Abimelech bereid was die zaak direct op te lossen.

Als het gaat over die persoonsgerechtigheid, dan is niemand rechtvaardig in zichzelf voor God. Dan zijn we allen diep schuldige zondaren, die voor God niet kunnen bestaan.

Een onderpand

We lezen nu bij dat alles iets wonderlijks. In vers 28 lezen we dat Abraham zeven ooilammeren van zijn kudde apart zette. Toen Abimelech hem vroeg wat dat betekende, zei Abraham tot hem: “Dat gij de zeven ooilammeren van mijn hand nemen zult, opdat het mij tot een getuigenis zij, dat ik deze put gegraven heb” (vers 30). Abraham wilde daarmee dus zeggen: Als u deze zeven ooilammeren aanvaardt, dan waarborgt u daarmee mijn recht op die put. Waarom zeven ooilammeren? We moeten bedenken dat zeven in de Schrift een bijzonder getal is. In het Hebreeuwse woord voor zweren zit ook het getal zeven. We zouden het woord zweren letterlijk kunnen vertalen met “zevenen”. Het getal zeven duidde dus een *eed* aan. Door die zeven ooilammeren te

aanvaarden zou Abimelech uitspreken dat ook die put in het verbond begrepen was.

Vandaar ook de naam Berseba, dat letterlijk vertaald kan worden als “zevenbron”, put van de eed. “Daarom noemde men die plaats Berseba, omdat die beiden daar gezworen hadden” (vers 31). Abraham was een vreemdeling in een vreemd land. En toch werd zijn recht op die put hier bezworen. Zo werd die put voor Abraham als een onderpand. Waarvan? Van de belofte van God, dat hij het hele land zou beërven. Zijn zaad zou dat land beërven. Eerst ging het Abraham om de *erfgenaam*, want hij had immers geen zoon? Nu ging het hem om de *erfenis*, want hij bezat immers niets in Kanaän? En toen was er ineens die put! Alsof de Heere daarmee wilde zeggen: Die put is het onderpand, dat Ik Mijn belofte zal bevestigen. Hier is Abraham verblijd geweest in de Heere. Dat blijkt wel uit het vervolg als hij de naam des Heeren weer aanroept (vers 33).

Zo geeft de Heere Zijn Kerk in het land van de vreemdelingschap hier op aarde Zijn onderpanden, waarin Hij Zijn trouw bevestigt. Christus heeft Zijn Geest uitgestort als onderpand dat Zijn kerk Hem zeker zal volgen. Zo zijn ook de sacramenten onderpanden van de belofte Gods, waarin de Heere Zijn trouw bevestigt. Wat buigt de Heere Zich dan laag neer. Hij weet van de strijd en de onmogelijkheden in het leven van Zijn kinderen. Hij weet ook van het zwakke en bestreden geloof. Daarom die onderpanden, waarin de Heere bevestigt, dat het trouw is, al wat Hij ooit beval, dat Zijn kerk op Zijn Woord aan kan.

(wordt vervolgd)

Zeist,

ds. J.J. van Ekeveld

3

Israël en de kerk

Dit is het laatste deel van een driedelige serie waarin de tijdens de predikantenconferentie van onze gemeenten gehouden lezing over Israël en de kerk wordt weergegeven. In dit gedeelte wordt nader ingegaan op Romeinen 9-11 en worden enige afsluitende opmerkingen gemaakt.

Verharding

De apostel Paulus heeft geworsteld met de vraag waarom Christus nu juist verworpen is onder het volk waaruit Hij naar het vlees is voortgekomen. In Romeinen 9-11 gaat hij op deze vraag in. Hij gebruikt in deze hoofdstukken tot tien keer toe de

naam "Israël". Buiten de Romeinen-brief komt dat in totaal zes keer voor in zijn brieven. Wat is nu het onderwijs dat Paulus geeft inzake het raadsel van Israëls verharding? Het kon immers zo gemakkelijk lijken dat God Zijn volk verstoten had en dat Zijn Woord was uitgevallen. Ik kan in dit bestek niet anders doen dan een en ander kort noemen en samenvatten. Paulus weent over de verharding die zichtbaar is onder het volk van Israël, zijn broeders naar het vlees, ondanks hun voorkeurspositie: de aanneming tot kinderen, de heerlijkheid, de verbonden, de wetgeving, de dienst van God, de beloftenissen. Ondanks die verharding is het Woord van God toch niet krachteloos geworden. Het heeft

Laten de Joden maar jaloers worden. Laten ze door de zaligheid, die de heidenen ontvangen, en die zij beseffen mis te lopen, maar gaan zoeken, opdat zij het Evangelie mogen vinden.

zijn doel bereikt in al degenen die God heeft verkoren naar Zijn vrijmachtig welbehagen. Al hebben velen onder Israël zich afgekeerd. Paulus trekt de lijn dwars door Israël heen. Het gaat immers om het geestelijke zaad van Abraham. Nu hebben heidenen die de rechtvaardigheid niet zochten, de rechtvaardigheid verkregen (30). Israël zocht de rechtvaardigheid, maar verkeerd. Een zondaar wordt niet gerechtvaardigd door de werken van de wet (32). Paulus ziet vervolgens toch een godsdienstige ijver bij de Joden (10:2), al is het een ijver zonder verstand. Er is geen geestelijke kennis, geen bevindelijk verstaan van de waarheid. Paulus tekent de ernst van het ongeloof van Israël. Het is een miskennen van de rechtvaardigheid Gods, maar ook een verwerpen van de Christus. Ondanks het feit dat het hun gepredikt is (14, 15). Paulus stelt de heidenen het volk Israël voor tot hun beschaming (19). Toch is er een overblijfsel. Net zoals er was in de tijd van Elia. Paulus is er zelf een sprekend voorbeeld van. En dan volgen de veelzeggende en veelbesproken woorden van Paulus in Romeinen 11:11 e.v.

Gestruikeld om te vallen?

Het feit blijft echter dat het volk als

zodanig de Christus heeft verworpen. Is dat nu het einde? "Hebben zij gestruikeld, opdat zij vallen zouden? Dat zij verre; maar door hun val is de zaligheid den heidenen geworden, om hen tot jaloersheid te verwekken" (vs. 11). Paulus zegt hier twee dingen. Allereerst dit: Israël is wel gestruikeld, maar niet om te vallen. God had een groter doel. Hij had de zaligheid van de heidenen op het oog. Het Evangelie heeft zich baan gebroken naar de wereld toe. De val der Joden is geworden tot de rijkdom van de wereld. De natuurlijke takken van de olijfboom zijn weggebroken. Er is plaats gekomen voor de wilde takken. Die zijn nu ingeënt. Dat was het doel van Israëls val of struikeling.

Maar ook dát is niet het laatste woord. Als de Heere Zich op deze wijze toewendt naar de heidenen, is Hij Israël niet vergeten. Integendeel. Hij doet dit alles "om hen tot jaloersheid te verwekken" (vs. 11). Dat is het uiteindelijke doel. Daar gaat het ook Paulus om in zijn bediening (vs. 14). Er staat eigenlijk "om hen naijverig te maken". De uitdrukking komt ook voor in Romeinen 10:19. Paulus citeert daar Deuteronomium 32:21, waar God – in het lied van Mozes – zegt: "Zij hebben Mij tot ijver verwekt door hetgeen geen God is; zij hebben Mij tot toorn verwekt door hun ijdelheden; Ik dan zal hen tot ijver verwekken door diegenen, die geen volk zijn; door een dwaas volk al Ik hen tot toorn verwekken." Door het parallelisme wordt de ijver een toornige ijver. De Joden moeten toezien hoe heidenen die nooit de wet hadden gehouden, die geen-volk waren, nu worden gesteld vóór de Joden. Israël, dat zichzelf in zijn ijver voorop stelde, wordt tot ijver verwekt, het wordt jaloers en toornig. Het heeft iets weg van een nijldige jaloersheid. Dat wil God nu gebruiken om Zijn doel, de bekering van de Joden te bewerken. Laten de Joden maar jaloers worden. Laten ze door de zaligheid, die de heidenen ontvangen, en die zij beseffen mis te lopen, maar gaan zoeken, opdat zij het Evangelie mogen vinden. Daar gaat het Paulus om.

Jaloers maken

Paulus hoopt dat zijn bediening onder de heidenen daarvoor gebruikt mag worden. Dat de Joden zullen gaan zien wat zij missen. En daar moet het ook de gemeente om gaan. Niet hooggevoelende zijn, maar vrezende (vs. 20). Niet tegen de takken roemen, maar ootmoed betrachten (vs.

18). Het was kennelijk nodig dat Paulus de heidenchristenen daarop wees. Wellicht hadden sommigen van hen de Joden afgeschreven. Ze gevoelden zich boven de Joden verheven. Daarom wijst de apostel op die "dubbele beweging": door Israëls val is de zaligheid tot hen gekomen, opdat zij op hun beurt Israël tot heilige jaloersheid, naijver zouden brengen. En als dat gebeurt, vindt er iets groots plaats. Het zal zijn als "het leven uit de doden" (vs. 15)! In dat verband spreekt Paulus niet alleen van Israëls 'val' en 'vermindering', maar ook van hun 'volheid' (vs. 12); niet alleen van hun 'verwerping', maar ook van hun 'aanneming' (vs. 15). Niet alleen van hun 'afgebroken worden', maar ook van hun 'opnieuw ingeënt worden' (vs. 16-24).

De wortel

Daarbij is overigens soms niet duidelijk wat we onder 'de wortel' moeten verstaan. De kanttekenaren zijn niet consequent. Op de ene plaats tekenen zij aan dat met de wortel de patriarchen bedoeld worden, uit wie de Joden gesproken zijn (79). Op een andere plaats spreken ze over het in de gemeente Gods ingelijfd worden (86). Anderen verstaan onder de wortel: de roeping en het geloof van Abraham. Hij is door God uit Ur weggeroepen en op weg gegaan, niet wetende waar hij komen zou. En toch is hij in God blijven geloven tegen hoop op hoop "dat hij zou worden een vader van vele volken; volgens hetgeen gezegd was: Alzo zal uw zaad wezen" (Rom 4:18). Die wortel is een boom geworden, en die boom loopt uit in takken en draagt vrucht. Dat is dan Israël door het Oude Testament heen. En zo is het ook in Paulus' dagen (zo den Hertog in *Vrede over Israël*, febr. 1997).

Calvijn zegt: "Waaruit volgt, dat de roeping der heidenen gelijk is aan enting of inplanting, en dat zij niet anders tot Gods volk geworden zijn, dan zoover zij in Abrahams geslacht zijn geworteld" (Uitleg Romeinen-brief, pag. 238). Ds. C. Sonneveld sluit daarbij aan: "De wortel van deze boom is Abraham, niet in zichzelf, maar als degene met wie God in Christus Zijn verbond heeft opgericht" (In *De kerk in de plaats van Israël?*, LS 1995, pag. 30) Deze omschrijving doet mijns inziens nog het meeste recht aan de tekst en aan de verschillende beelden die Paulus soms door elkaar gebruikt. Het gaat niet buiten Christus om. Voor Abra-

ham niet, voor de Joden niet, voor niemand. In Christus moeten Joden en heidenen geworteld worden.

In dit verband nog iets over het woord 'volheid'. Als Paulus spreekt van de volheid der Joden en van de 'volheid der heidenen' (25), dan betekent dat niet: alle Joden, hoofd voor hoofd (al spreken de kanttekeningen wel van grote hopen en menigte van de Joden, die het Evangelie zullen aannemen, kt. 59) of: alle heidenen, hoofd voor hoofd, maar het door God bepaalde getal van degenen die zalig zullen worden naar Zijn verkiezend welbehagen.

Bescheidenheid

Bij alles wat gezegd is past ons bescheidenheid. De apostel Paulus spreekt over een verborgenheid (Rom. 11:25). Wij kennen ten dele. Ook als het gaat om de plaats van Israël in het heilshandelen van God zullen we gedachtig moeten zijn aan Deuteronomium 29:29 "De verborgene dingen zijn voor de HEERE, onzen God, maar de geopenbaarde zijn voor ons en voor onze kinderen, tot in eeuwigheid, om te doen al de woorden dezer wet."

Dat wil niet zeggen dat we stil moeten zitten. Integendeel, biddend zullen we ook in dit opzicht onze roeping moeten verstaan. Dat betekent in de eerste plaats een voortgaande opdracht onder biddend opzien tot de Heere of Hij ons werk wil zegenen. Biddend ook als Paulus met de toegenegenheid van ons hart voor Israël. "Jullie christenen", zei Pinchas Lapide op een conferentie in Duitsland, "jullie hebt in de loop der eeuwen al het mogelijke geprobeerd om ons, Joden, te bekeren. Met vervolging en dwangdoop; met middeleeuwse godsdienstgesprekken en inquisitie; in de vorige eeuw met Jodenzending, en de laatste tijd ook met oecumenische dialoog. Maar de enige methode, die jullie eigen apostel Paulus jullie toestaat: het jaloers maken, kijk, dáár zijn jullie nou nog nooit in geslaagd!".

Een beschamende uitspraak van een Jood. Pinchas Lapide duidt kennelijk op de uitspraak van Paulus in Romeinen 11:11 dat door hun (de Joden) val de zaligheid der heidenen is geworden "om hen tot jaloersheid te verwekken". Dat was ook de begeerte van Paulus zelf: "Of ik enigszins mijn vlees tot jaloersheid verwekken, en enigen uit hen behouden mocht." Maar God heeft toch geen mensen nodig om Zijn beloften aan Israël te

vervullen? Nee, dat is waar. De Heere heeft geen mensen nodig. Maar Hij wil wel mensen gebruiken als middel in Zijn hand om Zijn Koninkrijk te doen komen. De Heere werkt middellijk. Dat wist Paulus ook. Het was ook zijn begeerte om de enige Naam tot zaligheid te verkondigen, eerst de Jood en ook de Griek.

Beminden

Overigens moeten we de uitspraak van Lapide niet te absoluut opvatten. Er zijn in de loop van de geschiedenis steeds Joden geweest, die door christenen tot jaloersheid werden verwekt en die mochten komen tot de kennis van Christus. We moeten onze roeping ten aanzien van Israël niet verzaken met het argument dat God Zelf wel voor de verwerkelijking van Zijn beloften zal zorgen. Nee, juist het feit, dat zij beminden blijven om der vaderen wil en dat de Heere hen natuurlijke takken van de olijfbom blijft noemen, moet ons bezetten met een hartelijke bewogenheid over het heil van de Joden. Paulus wenste wel van Christus verbannen te zijn voor zijn broederen, die zijn maatschap zijn naar het vlees. Hun toestand was hem een grote droefheid en een gedurige smart (Rom. 9:2,3). Zeker, God heeft hen gegeven een

geest van een diepe slaap en ogen om niet te zien, en oren om niet te horen, tot op de huidige dag (Rom.11:8), maar Zijn welbehagen gaat naar hen uit, om de eed die Hij de vaderen gezworen heeft.

Boston

Bij de vervulling van onze roeping ten opzichte van de Joden moeten we uiteraard – zoals altijd – beducht zijn voor een onheilige ijver. Al ons bezig zijn moet staan in het teken van onze afhankelijkheid van de Heere. Het gebed "Heere, wat wilt Gij dat ik doen zal?", mag niet ontbreken. Boston zegt in een preek over Zacharia 12:12: "Laat de bekering der Joden een onderwerp in onze gebeden zijn. Dat we voor de bekering der Joden de genadetroon mogen aanlopen als een waterstroom. Hebt u enige liefde voor de kerk en voor het werk der reformatie van de wereld? Hebt u een begeerte dat er een grote reformatie in de kerk zal komen, en het leven dat nu tot stilstand is gekomen, weer mag bloeien, een kerk die nu in groot verval is? Bidt dan om de bekering der Joden...!" "Bidt om de vrede van Jeruzalem" (Ps. 122:6).

Capelle aan den IJssel, ds. W. Silfhout

SERIE BEROEMDE BOEKEN

5b

De viervoudige staat

door Thomas Boston

Het tweede onderdeel van de derde staat in Bostons boek De viervoudige staat gaat over de mystieke vereniging tussen Christus en de gelovigen. Boston neemt hier zijn uitgangspunt in Johannes

15:5: 'Ik ben de Wijnstok, en gij de ranken'. Zij die in de staat der genade zijn, zijn geënt in en verenigd met Christus.

Van nature zijn wij ranken van de eerste Adam. Nodig is dat wij van deze stam afgesneden worden en worden ingeënt in de bovennatuurlijke stam

Christus, de tweede Adam. Welke ranken worden genomen uit de natuurlijke stam en ingeënt in de Wijnstok Christus? De band van de vereniging met Christus wordt alleen de uitverkorenen door het geloof geschonken. Hoe komt de mystieke vereniging met Christus tot stand? Dat bespreekt Boston aan de hand van de vraag hoe de ranken uit de eerste Adam worden afgesneden en de tweede Adam ingeënt. De afsnijding is een werk van de hemelse Landman. Het middel dat de Heere daarvoor gebruikt, is de prediking van het Woord. Boston omschrijft het nog nader: de afsnijding van de rank van de natuurlijke stam wordt verricht door het snoeimes van de wet in de hand van Gods Geest.

Levensloop

Thomas Boston werd geboren in Duns (Schotland) op 17 maart 1676 en overleed op 20 mei 1732 in Ettrick. Na in 1699 bevestigd te zijn in Simprin, heeft hij vanaf 1707 tot aan zijn overlijden gestaan in de gemeente van Ettrick. Hij was een tijdgenoot van de bekende gebroeders Erskine en geestelijk nauw aan hen verwant. Boston tobde zelf met een zwakke gezondheid. Zijn vrouw leed sinds 1720 aan zware depressies. Van zijn tien kinderen heeft hij er zes naar het graf moeten brengen.

De boeken die hij heeft nagelaten zijn een vrucht van zijn graven in de Schriften. Ook blijkt daaruit dat zijn leven gestempeld was door veel zorg. Naast *De viervoudige staat* schreef hij nog vele andere boeken, onder andere over de bekering en over het verbond der genade. Een heel bekend boekje van hem is

Het kromme in het levenslot.

In het beschrijven van deze afsnijding noemt Boston twaalf bijslagen. Daarmee bedoelt Boston (wat we nu noemen) het plaatsmakende werk van Gods Geest in een overtuigde ziel, hoe het wordt doorleefd als de Heere door Zijn Geest een ziel ervan gaat overtuigen dat het onmogelijk is zalig te worden buiten Christus. Bij de twaalfde bijslag valt de rank, en zo afvallend wordt hij opgenomen en

ingeënt in de ware Wijnstok, de Heere Jezus Christus, Die hem de Geest des geloofs geeft. Christus grijpt de zondaar. En de zondaar, gegrepen zijnde, grijpt Christus aan door het geloof.

De vierde staat

Het laatste deel, dat handelt over de vierde staat (of de eeuwige staat), beslaat bijna de helft van het boek. Bij de vierde staat (de staat van volkomen geluk, óf volkomen rampzaligheid) beschrijft Boston hoe het zal zijn in de eeuwigheid, in het koninkrijk der hemelen, maar ook in de hel. Eerst staat Boston stil bij de dood. Alle mensen moeten sterven en moeten zich daarom voorbereiden op de dood. Groot is het onderscheid tussen de rechtvaardigen en de goddelozen in hun dood. De goddeloze leeft in het kwaad en hij sterft erin. De rechtvaardige echter gaat niet heen in zijn zonde, maar hij gaat eruit.

Het volgende onderdeel dat Boston aan de orde stelt, is de opstanding. Naar aanleiding van Johannes 5:28 en 29 staat hij stil bij de opstanding des levens en bij de opstanding der verdoemenis. De godzaligen zullen opgewekt worden door de kracht van de Geest van Christus en zullen tevoorschijn komen met onuitsprekelijke vreugde. De goddelozen worden opgewekt door de kracht van Christus. Hij is een rechtvaardig Rechter, Die wraak aan hen zal oefenen. Zij zullen met onuitsprekelijke ontzetting en ontsteltenis uit hun graf tevoorschijn komen.

Verder noemt Boston het algemene oordeel. Naar aanleiding van Mattheüs 25 : 31-46 spreekt hij over de vier boeken die op die dag geopend worden: Gods gedenboek (of het boek van Zijn alwetendheid), het boek der consciëntie, het boek der wet en het boek des levens. Tot besluit zegt Boston: "Maak de Rechter op tijd tot uw Vriend door Hem te aanvaarden in het aanbod van het Evangelie, en beijver u zeer om op die dag in Christus gevonden te worden".

Het vijfde onderdeel handelt over het koninkrijk der hemelen, naar aanleiding van Mattheüs 25. Vanuit de Schrift tekent hij in tien punten hoe de aard van dit Koninkrijk is. Innig en teer beschrijft hij hoe Gods volk een

heerlijke omgang zal hebben met God en met Christus. Over de toelating van de heiligen tot dit Koninkrijk schrijft Boston: 'Uit dezelfde mond waarop hier op aarde de oproep tot hen kwam en die zij nu volgen, zal een andere oproep komen die alles zal vergoeden: 'Komt, gij gezegenden Mijns Vaders, beërft het Koninkrijk'. Als zesde onderdeel staat Boston erbij stil wat de hel zal zijn. Hij doet dit naar aanleiding van Mattheüs 25:41. Hij beschrijft wat de vloek betekent waaronder de verdoemden zullen worden opgesloten. Hij beschrijft hun ellende onder die vloek, het gezelschap dat de mensen zullen hebben met de duivelen en dat dit eeuwig zal duren. Zoals in de hemel de genade tot volmaaktheid geraakt, zo bereikt de zonde in de hel haar hoogste punt.

Invloed

De viervoudige staat is een boek dat onder ons in het verleden veel gelezen werd en dat voor velen van Gods kinderen tot zegen is geweest. Wie zich dit boek eigen maakt, begrijpt dat ds. Kersten zich evenzeer met Boston verbonden voelde als met Comrie. Wie van Boston uitsluitend zijn ruime evangelieprediking noemt, doet hem tekort. Wat erger is: die doet tekort aan de schriftuurlijke leer die de mens in zijn verlorenheid tekent én doet tekort aan de weg der zaligheid in Christus.

Bij deze leer zijn onze gemeenten onder leiding van ds. Kersten ontstaan. En door deze leer heeft de Heere zo rijk onder ons voorgeslacht Zijn genade willen verheerlijken. Bij deze leer worden zielen niet bedreven voor de eeuwigheid, raakt de noodzaak van wedergeboorte niet op de achtergrond, wordt de ruimte in het Evangelie niet achtergehouden, en ontvangen Gods kinderen onderwijs over de rust die alleen in Christus te vinden.

Ik hoop dat *De Viervoudige staat* opnieuw gelezen en herlezen wordt. Het zal tot zegen zijn voor het geestelijk leven en het bewaart voor afglijden van de leer die naar de godzaligheid is.

Rijssen,

ds. A. Schreuder

Kinderen, welke God in hun kindsheid uit dit leven wegneemt

Blijkbaar hebben onze vaders in Artikel 17 niet met stelligheid willen uitspreken dat alle jong stervende kinderen verkoren zijn.

Wel hebben zij godzalige ouders willen bemoedigen tegen de brute beschuldiging van de Remonstranten. Daarom roept de Synode de godzalige ouders toe dat 'zij niet moeten twijfelen aan de verkiezing'. Dat is heel pastoraal. Hoe hebben zij dat 'niet twijfelen' dan bedoeld?

Ds. L. Vroegindewey schrijft in *De troost der verkiezing*: 'Zij hebben dat bedoeld in de zin van: geef dit nu in Gods hand. Gij hebt zo met de Heere geworsteld in de zaak van uw kind. Dat mag men toch van een Godzalig ouder veronderstellen. Nu moogt gij voor uw kinderen een bepaalde hoop hebben.' Ook schrijft ds. L. Vroegindewey bij dit artikel: 'Dit betekent niet, dat de Leerregels er Godzalige ouders uit de Schrift *zekerheid* in kunnen geven. Het is meer een aansporing om te onderstellen, dan een goed gefundeerde stelling.' (...) 'Het is meer een oordeel van de hoop.'

Ook ds. G.H. Kersten leest in Artikel 17 niet dat alle jong gestorven kinderen behouden zijn. Ik citeer uit *In het voetspoor der vaders*: 'Maar Artikel 17 van de Dordtse Leerregels dan? Daar staat toch, dat de gelovigen anders niet hebben te twijfelen aan de uitverkiezing en de zaligheid van hun jong gestorven kinderen? Doch dit betekende geenszins, dat onze vaders te Dordt alle jong stervende kinderkens, hoofd voor hoofd, zalig hielden. Zij beleden zowel de verkiezing als de verwerping der kinderkens. Maar tegen de remonstrantse laster, alsof zij alle jong stervende kinderkens verdoemden, hielden zij vol, dat in de hemel ook kinderen zouden zijn, van God verkoren, gelijk blijkt uit het kind van David en van Jerobeam. Maar niet alle kinderen worden zalig, zomin als alle volwassenen, die gedoopt zijn.' Ds. K. de Gier schrijft bij Artikel 17 in zijn verklaring van de Dordtse Leerregels op blz. 67: 'Doch dit wil ook weer niet zeggen, dat alle

jong stervende kinderen zalig worden. Alleen zij die wezenlijk in het genadeverbond begrepen zijn, zullen zalig worden, omdat zij daartoe uitverkoren zijn in Christus.'

Onze vaders spreken over 'godzalige ouders'. Wat zijn godzalige ouders? Ds. K. de Gier schrijft: 'Godzaligen zijn zij die bevindelijk hun doodstaat in Adam hebben leren kennen, hun zonden en schuld hebben beweend, Gods rechtvaardig oordeel hebben leren aanvaarden, hun doodvonnis hebben leren ondertekenen, maar hun behoudenis hebben mogen leren kennen door het geloof in de van de Vader geopenbaarde Christus. Bovendien zijn godzalige ouders zulke ouders die het ernstig met hun kinderen menen, en zo maar zonder goede gronden niet aannemen dat hun kinderen in Christus begrepen zijn. Juist godzalige ouders hebben bevindelijk geleerd, dat hun kinderen van nature in zonde ontvangen en geboren zijn, ook al zijn ze onder de uitwendige bedeling van het genadeverbond geboren. Zij moeten daarom voor God bukken en onvoorwaardelijk

De Schrift leert zelfs dat kinderen van goddeloze ouders nog zalig kunnen worden. Denk maar aan het kind van Jerobeam en zijn huisvrouw.

hun kinderen afstaan aan God, Die dood en leven heeft in Zijn hand, gelijk we ook lezen van Aäron in Lev. 10:3.'

Dat onze vaders hier slechts reageren op de Remonstranten en geenszins volledig zijn in hun spreken over jong stervende kinderen moge duidelijk zijn. Er is immers nog wel meer over dit onderwerp te zeggen. De Schrift leert zelfs dat kinderen van goddeloze ouders nog zalig kunnen worden. Denk maar aan het kind van Jerobeam en zijn huisvrouw. Hun

kind Abia werd ernstig ziek, maar de profeet mocht zeggen dat er in dit kind 'wat goeds voor de HEERE, de God Israëls' gevonden werd. O, wat blinkt hier de troost der verkiezing! Gelukkig hangt de verwerkelijking van de verkiezing niet af van het geloof van de ouders. God volvoert Zijn welbehagen tot behoud van dit kind.

Mogelijk wil iemand nog wijzen op de ruime uitspraken van Wilhelmus à Brakel in de *Redelijke Godsdienst*. Hij schrijft: 'Alle kinderen der bondgenoten, hetzij bekeerd of onbekeerd, hetzij voor of na het ontvangen van de Doop, in hun jonkheid stervende, moeten gehouden worden zalig te zijn, uit kracht van het Verbond Gods, in hetwelk zij geboren zijn, en also te zijn kinderen des verbonds; zijn de ouders onbekeerd en trouweloos in het verbond, dat is op hun eigen rekening, de zoon zal niet dragen de misdaad des vaders; zo heeft men ze ook voor ware bondgenoten en kinderen te houden als ze opwassen, totdat ze metterdaad vertonen, dat ze trouweloos in het verbond zijn en aan de belofte geen deel hebben.' Hoeveel respect wij ook voor deze oudvader hebben, toch kunnen we hem hierin niet volgen. Deze uitspraak van à Brakel overtuigt mij niet. Dat moeten we eerlijk onderkennen. De Heilige Schrift blijft immers het enige richtsnoer. Zulke dingen komen wel vaker voor. Onze waardering voor ds. Th. van de Groe is echt niet minder, maar wanneer hij in de behandeling van Zondag 26 en 27 van onze Catechismus tendert in de richting van de veronderstelde wedergeboorte, moeten we in dit opzicht ook afstand nemen van iemand die ons dierbaar is. Zo ook hier. Deze distantie vraagt onze belijdenis zelfs. Leest u maar de Nederlandse Geloofsbelijdenis artikel 7: 'Men mag ook gener mensen schriften, hoe heilig zij geweest zijn, gelijkstellen met de Goddelijke Schriften'. Ook onze Dordtse vaders bedoelen deze houding wanneer zij in het Besluit op de Dordtse Leerregels opmerken dat we de leer der kerk niet moeten 'samenrapen uit private of bijzondere uitspraken van sommigen, zo oude als nieuwe leraren... maar uit de openbare belijdenissen der Kerken zelf en uit deze verklaring der rechtzinnige leer, die met eendrachtige overeenstemming van allen en een ieder lid der gehele synode bevestigd is'. We stellen vast dat Brakel hier verder gaat dan onze Dordtse vaders en dat wij hem daarom in

deze opvatting niet kunnen en mogen volgen.

Ten slotte, het artikel begint met de woorden: 'Nademaal wij van de wil Gods uit Zijn Woord moeten oordelen...'. Dat zijn woorden uit mijn hart gegrepen. Uit het Woord valt nergens te oordelen dat alle jong stervende kinderen verkoren zijn. Uit het Woord valt ook niet te oordelen dat verkiezing en verbond voor jong stervende kinderen samenvallen. De Schrift leert juist met het voorbeeld van Jakob en Ezau dat de verkiezing en verwerping ook over jonge kinderen gaat. Het gevaar bestaat dat degenen die voorzichtig met deze dingen willen omgaan van wreedheid worden beschuldigd. Dit hebben de Remonstranten onze vaders ook gedaan op een niet mis te verstane wijze. Hun aantijgingen waren echter misplaatst en ongegrond. Ook vandaag kunnen de reacties zo bitter scherp zijn als het

over deze zaak gaat. We begeren echter van harte en ootmoedig te buigen voor Gods Woord in de wetenschap dat God niet onrechtvaardig is. 'Gelijk geschreven is: Jakob heb Ik liefgehad, en Ezau heb Ik gehaat. Wat zullen wij dan zeggen? Is er onrechtvaardigheid bij God? Dat zij verre.'

Ik las bij één van onze predikanten: 'Als ons het licht ontbreekt over de eeuwige bestemming van de kleine die wij moesten afstaan aan de dood, is het altijd het beste om te vragen of de Heere ons genade wil geven om het in Zijn hand over te geven, daar de verborgen dingen toch alleen voor de Heere onze God zijn. De genade om stil te berusten in Gods beleid, is ook door Christus verworven voor rechteloze zondaren en nog bij de Heere te verkrijgen. Dan schrijven we Hem niets ongerijmds toe.'

Nunspeet,

ds. A. Schot

Dan zingen zij...

"Misschien hebt u van uw oma, of iemand anders uit het voorgeslacht wel een kostbaar kleinood, een gouden ketting, een horloge of iets anders. Het gaat om iets kleins van goud, dat veel waarde heeft. Dát is een gouden kleinood.

Deze Psalm wordt ook een gouden kleinood genoemd. Het is maar een kleine Psalm, veertien verzen, waarvan je de waarde moet leren zien. Een gouden kleinood wil ook zeggen dat je zoiets zorgvuldig bewaart, omdat het veel waarde voor je heeft. Er zijn meer gouden kleinnoden te vinden onder de Psalmen."

De woorden die ds. G.J. van Aalst schrijft naar aanleiding van Psalm 56 zijn treffend en typerend voor de psalmen die hij overdenkt in zijn nieuwste boek. Het boek is geboren uit preken die gehouden zijn in Klaaswaal. Ze zijn heel bruikbaar voor de leesdiensten maar niet minder nuttig voor persoonlijke overdenking. Het is de hartelijke wens van de schrijver, aldus het woord vooraf, "op deze wijze de Psalmen dichter bij jong en oud te brengen". De jongeren worden dan ook niet vergeten (zie bijvoor-

beeld pagina 103 en 109)!

Al lezend vraag je jezelf onwillekeurig af wat toch de kracht is van deze overdenkingen. Een citaat op bladzij 95 kan dat duidelijk maken: "Psalm 51 is met het hart geschreven. In elk woord proef je verslagenheid en verbrokenheid. David heeft deze woorden niet stilletjes voor zichzelf in een dagboek opgeschreven, om het daarna zo gauw mogelijk dicht te doen. Nee, hij heeft ze opgeschreven in zijn psalmboek, zodat de Kerk der eeuwen ze zal nazeggen, als ze zelf geen woorden hebben om te zeggen wie ze zijn, wie ze blijven, en als ze moeten belijden: 'Ik ellendig mens, wie zal mij verlossen uit het lichaam dezès doods?' Nooit komt er een einde aan de peilloze diepte van de ellende van ons bestaan. Net zo min als er een einde is aan de volheid der genade van Christus Jezus."

Om deze twee zaken gaat het de schrijver: schuld en genade. Onze broeder heeft echter de gave de oude,

beproefde waarheid op een originele en integere wijze te verwoorden. Terwijl hij de Schrift aan het woord laat, is hij als het ware met zijn hoorders en lezers aan het praten.

Een mooi voorbeeld daarvan is ook de meditatie over Psalm 42, "Een tweegesprek met de eigen ziel": "Het is alsof we de Leviet hier horen zeggen: "O, mijn ziel, nu zal ik je antwoord geven. Nu zal ik je eens wat zeggen. Ik ga je geen duw geven om je nog wanhopiger te maken. De satan wil je tot de grenzen van de wanhoop brengen. De benauwers tarten de heilige en dienenswaardige God en maken Hem verdacht. Dat alles doorleef je als doodsteken in je ziel. O, mijn ziel, ik zal geen lange preek houden. Ik zal maar drie woorden tegen je zeggen. Ik ga niet spreken over je eigen kunnen en je eigen doen, je eigen plichten en je eigen werken. Nee, niets van dat alles. 'Wat buigt gij u neder, o mijn ziel, en wat zijt gij onrustig in mij?' Ik wil je opwekken, aansporen: 'Hoop op God!'"

De verleiding is groot om meer aan te halen uit dit boek, maar het is beter dat u het zelf koopt, neemt en leest! De Heere zegene de lezing van deze overdenkingen, opdat het uit vrije genade mag komen tot hartelijke veroetmoediging en tot de wondere belijdenis van David in Psalm 56: "Dit weet ik dat God met mij is!" Dan zult u ongetwijfeld instemmen met de woorden op bladzij 121: "God met ons tekent ons dat Jehovah, de Vader, met ons te doen wil hebben. Hij daalt af in de toekomstige Koning van Sion. Kijk maar naar het opschrift boven het kruis: Jezus de Nazarener, Koning der Joden. Daarvan belijdt de Kerk: Hij in onze plaats. God in ons wijst op de Geest van Pinksteren."

Het keurig uitgevoerde werkje (een mooi geschenk voor de Kerst en jaarwisseling!) is niet te duur geprijsd en heeft een meerwaarde die het rechtstreeks ontleent aan de gouden kleinnoden uit het boek der Psalmen.

*N.a.v. ds. G.J. van Aalst,
"Dan zingen zij... Overdenkingen
over de Psalmen";
uitg. De Banier – Bunnik, 176 pag.;
ISBN 978 90 336 0761 5, € 14,90.*

Lethbridge, Canada, ds. C. Sonneveld

De Saambinder

86e jaargang 1 oktober 2007-1 oktober 2008

INHOUDSOPGAVE

	No.		No.		No.
■ MEDITATIES					
Nacht en dag		1 Kon. 18 : 38		Hij komt weder	
Gen. 32 : 26b		Ds. M. Karens	19	Joh. 14 : 3	
Ds. J.J. Tanis	1	Jezus' plaatsbekleding		Ds. J.W. Verweij	38
Ware sterkte		Jes. 53 : 5a		Geen rust	
1 Sam. 30 : 6b		Ds. A.B. v.d. Heiden	20	Klaagl. 3 : 49	
Ds. W. Harinck	2	Scheiding voor kort, Gemeenschap		Ds. E. Hakvoort	39
Een hartelijk voornemen		voor eeuwig		Genezing door Christus' komst	
Dan. 1 : 8a		Joh. 13 : 33a		Jesaja 35 : 5, 6a	
Ds. J.M.D. de Heer	3	Ds. R. Boogaard	21	Ds. C.J. Meeuse	40
Geen vallend blad		Jezus' zielelijden		Achsa's bede tot Kaleb om een zegen	
Ps. 1 : 3a		Luk. 22 : 44		Richteren 1 : 14c en 15a	
Wijlen ds. A. Vergunst	4	Wijlen ds. A. Hofman	22	Ds. M. Mondria	41
Hervormingsdag		Het gebed van Jabez		De vorst van het heir des Heeren	
Ps. 46 : 2a		1 Kron. 4 : 9-10		Jozua 5 : 13-15	
Ds. L. Terlouw	5	Ds. A. Schot	23	Ds. C. Neele	42
Dankdag, vernieuwing van het		De zwijgende Borg voor de rechter		Tweeërlei keus	
verbond		Matth. 27 : 14a		Ruth 1 : 14	
Neh. 9 : 38a		Ds. C. Hogchem	24	Ds. J. Veenendaal	43
Ds. H. Paul	6	Goede Vrijdag en Pasen		De eer is weg	
Het zuchten van de ware gelovige		Rom. 8 : 34		1 Sam. 4 : 21a	
Ps. 38 : 10b		Wijlen ds. A.F. Honkoop	25	Ds. A. Moerkerken	44
Ds. T.M. van Dijk	7	Gezien		Mefibóseth beproefd	
Het goed dat nimmermeer vergaat		Luk. 24 : 34b		2 Sam. 19 : 28	
Jes. 51 : 6		Ds. W. Visscher	26	Ds. W. Harinck	45
Ds. G.M. de Leeuw	8	Een nieuw begin		De cederen op de Libanon	
Advent		Mark. 16 : 2 slot		1 Kon. 5 : 6a	
Jes. 33 : 17		Ds. J.S. v.d. Net	27	Ds. W.J. Karels	46
Ds. M.J. van Gelder	9	Offer en zaad		De kracht van de leeuw	
Een klein dorp en een groot Koning		Jes. 53 : 10m		Spreuken 30 : 29-30	
Micha 5 : 1		Ds. J. Driessen	28	Ds. B.J. v. Boven	47
Ds. C. Sonneveld	10	Christus' betekenis als de vorst van		Een ernstige opwekking om de Heere	
Jezus' stamboom		Pasen		te zoeken	
Matth. 1 : 1a		Joh. 11 : 25a		Jes. 55 : 6a	
Ds. A.F. Honkoop	11	Ds. L. Blok	29	Wijlen Ds. J. Baaijens	48
De eerstgeborene		Petrus in het ambt hersteld		Gods eeuwige liefde	
Luk. 2 : 7a		Joh. 21 : 17m		Jer. 31 : 3	
Ds. C. Harinck	12	Ds. A.J. Gunst	30	Ds. A.A. Brugge	49
Met haast		Christus' ambtelijke bediening		Een belangrijke vraag	
Luk. 2 : 16		Mark. 16 : 19		Ezechiël 47 : 6a	
Ds. C. de Jongste	13	Ds. P. Blok	31	Ds. A. Vermeij	50
Een gebed bij de aanvang van het		Pinksteren: de uitstorting van de		Een goddelijke vaststelling	
nieuwe jaar		Heilige Geest		1 Joh. 5 : 12	
Ps. 71 : 3		Hand. 2 : 33		Wijlen ds. A. Hoogerland	51
Ds. M. Golverdingen	14	Wijlen ds. J. v. Haaren	32		
De genezing van een melaatse		De eerstelingen op de Pinksterdag			
Matth. 8 : 2b		Hand. 2 : 37			
Ds. G. Mouw	15	Ds. J. Schipper	33		
Een zaligspreking		Eén Naam ter zaligheid			
Matth. 11 : 6		Hand. 4 : 12b			
Ds. C. Vogelaar	16	Ds. G. Pater	34		
Wijs of dwaas?		Het einde van die man zal vrede zijn			
Matth. 25 : 10b		Hand. 7 : 60b			
Ds. G.J.N. Moens	17	Ds. J. Karens	35		
En daarna...		Wij hebben een andere Koning			
Ps. 73 : 24b		Hand. 17 : 7b			
Wijlen ds. A.F. Honkoop	18	Ds. J.J. van Eckeveld	36		
Een brandoffer dat wordt verteerd		Verlossing uit genade			
		Efeze 2 : 4a			
		Ds. A. Bac	37		

■ DOGMATISCHE EN ANDERE ARTIKELEN

Vervolgd om der gerechtigheid wil	
Ds. C. Hogchem	1, 3, 5, 8
De plaats van de kerk t.o.v. wereldlijk recht	
Ds. W. Silfhout	1
Kuis en kies	
Ds. A. Schreuder	1, 2, 3, 4
Momentopnamen v.d. Ger. Syn. 2007	
Ds. M. Golverdingen 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7	20, 21, 22, 23, 24 25
28, 29, 30, 31, 33	

	No.
De hemelse verschijning aan de eikenbossen van Mamre	
Ds. J.J. van Ekeveld	2, 4, 6, 9
De megakerk in Drachten	
Ds J.M.D. de Heer	5
Bijbelse kernwoorden: Aannemen	
Ds. C. Neele	5
Van oude goden en nieuwe idolen	
Ds. C. Sonneveld	5, 7
Ziekten in de Bijbel	
H.J. Agteresch	7, 22
Leven op aarde	
A. Karens	7
Van zee tot zee	
Ds. C. Sonneveld	8
Vreemdelingschap en verantwoordelijkheid	
C.S.J. Janse	8, 9
Bijbelse kernwoorden:	
De vreze des Heeren	
Ds. M. Karens	9
Abraham als voorbidder voor Sodom	
Ds. J.J. van Ekeveld	10, 11, 15, 18
Bijbelse kernwoorden: Vreugde	
Ds. C. Neele	10
Achter de cijfers	
C.S.L. Janse	11, 12
Evangelisch	
Ds. J.M.D. de Heer	11, 14, 15, 16, 19, 21, 27, 29, 31, 34, 38, 40, 42, 44, 46, 48, 50
Het grondvlak aan het woord	
Ds. G.J. van Aalst	11
Kerstfeest niet onomstreden	
Ds. G.J. van Aalst	12
Bijbelse kernwoorden	
Ds. M. Karens	13
Een regenboog rondom de troon	
De redactie	14
Een roomse kalender	
C.S.L. Janse	14
Bijbelse kernwoorden: Eeuwig	
Ds. C. Neele	15
Standpunten over homofilie schuiven	
Ds. G.J. van Aalst	16, 17, 18, 19, 20
Maria	
Ds. G. Clements	17
Spreken ze daar nog Nederlands?	
Ds. C. Sonneveld	19, 20
Abraham bij de plaats der verwoesting	
Ds. J.J. van Ekeveld	23, 26, 28, 30
Bijbelse kernwoorden: Barmhartig	
Ds. C. Neele	23
Leesdienst	
Ds. P. van Ruitenburg	23
Maar 's Heeren gunst	
Ds. A. Moerkerken	25
Bijbelse kernwoorden: Droefheid	
Ds. C. Neele	25
Verloren zonen van Gods verbond	
Ds. P. van Ruitenburg	28
Verstaat gij ook?	
C.S.L. Janse	29, 30
Bijbelse kernwoorden: Kennen	
-Ds. M. Karens	30
Vertegenwoordigingsbevoegdheid	
Ds. W. Silfhout	31
Preken op Pinksteren	
Ds. A. Moerkerken	32
De roeping tot predikant	
Wijlen ds. A. Vergunst	32

	No.
Bijbelse kernwoorden: Liefde	
Ds. M. Karens	32
60 jaar Israël	
Ds. W. Silfhout	32
Abraham in Gerar	
Ds. J.J. van Ekeveld	33, 35, 36, 37
Bijbelse kernwoorden: Geweten	
Ds. M. Karens	36
Bijbelse kernwoorden: Vijandschap	
Ds. C. Neele	38
De geboorte van Izak	
Ds. J.J. van Ekeveld	39, 41, 43, 46
Bijbelse kernwoorden: Genade	
Ds. M. Karens	41
Strijd tegen de satan	
W. Visser	42, 43
Bijbelse kernwoorden: Geloof	
Ds. C. Neele	44
Apologetiek	
J.J. Grandia	45
Bijbelse kernwoorden: Paradijs	
Ds. M. Karens	46
Wat leerde Arminius?	
Ds. J.M.D. de Heer	47, 49
De scheiding tussen Izak en Ismaël	
Ds. J.J. van Ekeveld	48, 49, 51
Bewaar en vermeerder	
C.S.L. Janse	50, 51
Bijbelse kernwoorden: Genade	
Ds. C. Neele	51
■ KERKNIEUWS	
Pastorievreugde:	
Thuiskomst Jonathan Brugge	2
Pastoriezorgen:	
Gezondheid mevr. J. Schipper-Baan	2
Pastoriezorgen:	
Ds. H. Hofman sr.	3
Pastoriezorgen:	
Ds. H. Hofman sr.	5
Pastoriezorgen:	
Ds. H. Hofman sr.	3
Mevr. J. Schipper-Baan	5
Bev. + Intr. Ds. C. Vogelaar te Zwolle	5
In memoriam ds. H. Hofman	6
Pastoriezorgen:	
Gezondheid Ds. T.M. van Dijk	7
Pastoriezorgen:	
Gezondheid Ds. A. Moerkerken	8
Symposium Ger. Gemeenten na 100 jaar	8
Pastoriezorgen:	
Gezondheid mevr. Van den Noort	10
Rouwdienst en begrafenissen	
Ds. H. Hofman sr.	10
Bev. + Intr. Ds. A.J. de Waard te Stolwijk	11
Emeritaat Ds. R. Kattenberg per 1-1-08	12
Jaaroverzicht:	
Trouw tegenover ontrouw	13
Bev. + Intr. Ds. E. Hakvoort te 's-Gravenpolder	13
Bev. kand./Ds. G. Heijkamp te Enkhuizen	14
Intr. Ds. G. Heijkamp te Enkhuizen	15
Pastoriezorgen:	
Hartinfarct Ds. J. Karels	15

	No.
Pastoriezorgen:	
Ds. A.F. Honkoop	15
Pastoriezorgen:	
Ds. A. Bac	15
Afscheid Ds. A. Verschuure van Krabbendijke	15
Afscheid Ds. E. Hakvoort van Genemuiden	17
In memoriam Ds. A.F. Honkoop	18
Bev. + Intr. Ds. A. Verschuure te Scherpenzeel	18
Pastoriezorgen:	
Gezondheid Ds. T.M. van Dijk	21
Kerkdiensten in Sliedrecht	21
Pastoriezorgen:	
Omstandigheden Mevr. v.d. Noort	23
Uitgeschakeld:	
Ds. A. Moerkerken	25
Afscheid Ds. M. Golverdingen van Boskoop	34
Bev. + Intr. Ds. M. Golverdingen te Waarde	34
Afscheid Ds. C. v. Krimpen van Oud-Beijerland	39
Bev. + Intr. Ds. C. v. Krimpen te Yerseke	41
Ingebruikname vergrote kerkgebouw Scherpenisse	42
Ds. L. Blok 25 jr. docent	48
Thuiskomst Hadassa Hakvoort	48
C.J. Kole 40 jr. koster van Kapelle-Biezeling	51
A.P. Nijsse en W.J.L. Verwey 25 jr. organist Kapelle-Biezeling	51
■ VERSLAGEN KERKELIJKE VERGADERINGEN	
Classis Rotterdam	
14-9-2007	5
Classis Dordrecht	
17-9-2007	5
Classis Goes	
17-9-2007	5
Classis Tholen (Nieuwerkerk)	
17-9-2007	5
Classis Amsterdam	
19-9-2007	6
Classis Middelburg (Vlissingen)	
21-9-2007	6
Classis Rijssen	
21-9-2007	6
Classis Gouda (Zoetermeer)	
5-10-2007	7
Classis Rotterdam	
14-9-2007	9
Classis Kampen	
11-10-2007	10
Classis Goes	
16-1-2008	18
Classis Tholen (Nieuwerkerk)	
16-1-2008	19
Classis Rotterdam	
11-1-2008	21
Classis Dordrecht	
14-1-2008	21
Classis Amsterdam	
23-1-2008	22
Classis Middelburg	
4-2-2008	22

No.		No.		No.
	Classis Gouda (Zoetermeer)		Apeldoornse studies nr. 48:	
	8-2-2008	23	Naar een nieuwe kerkenraad	15
	Classis Rijssen		J. van 't Hul:	
	22-2-2008	24	Een kist in Egypte	16
	Classis Barneveld		Ds. F. Ridderus:	
	15-2-2008	25	Zevenderlei gezicht in het lijden	
	Classis Utrecht (Zeist)		en sterven van Jezus Christus	19
	4-1-2008	27	J. Mastenbroek:	
	Classis Kampen		De schipper van de Eben-Haëzer	20
	20-3-2008	30	Prof. G. Wisse:	
	Part. Syn. Zuid (Goes)		De rechte Godsvrucht	20
	3-4-2008	32	Woestijnreizen levensbeschrijving	
	Part. Syn. Zuid-West (Dordrecht)		Ds. G. Mockford en	
	9-4-2008	35	Ds. J. Warburton jr.	21
	Part. Syn. Noord-West (Zeist)		A. Knevel:	
	17-4-2008	38	Avonduren, dagboek van een	
	Part. Syn. Oost (Kampen)		bewogen jaar	21
	24-4-2008	38	J. Mastenbroek:	
	Classis Utrecht (Zeist)		Met langheid der dagen verzadigd	23
	23-7-2008	48	T. Boston:	
			Berouw, de weg terug naar God	24
			W. v.d. Zwaag:	
			Reveil en afscheiding	24
			A. van Belzen:	
			Tussen God en mens	24
			Dr. H.G.L. Peels:	
			God en geweld in het	
			Oude Testament	24
			Ds. M.J. v. Gelder:	
			Het dierbaar geloof	25
			B. Tubant:	
			Gedragen door trouwe handen	26
			C. Verdouw:	
			Pierre du Moulin,	
			hugenotenpredikant in de strijd	26
			Ds. P. v. Ruitenburg:	
			Wie God is in 52 bijbel-	
			overdenkingen	26
			A. Hoogendoorn:	
			Doe uzelf geen kwaad	26
			Drs. M.C. Mulder en	
			dr. A. Noordegraaf:	
			Hoop voor Israël	27
			Prof. G. Wisse:	
			De Heilsfeiten	28
			L. Vogelaar:	
			Van zee tot zee zal Hij regeren	28
			Drs. C.J. Meeuse:	
			Schijn bedriegt	28
			P. Masters:	
			Een Boek als geen ander	29
			Mevr. H.J. van Dijk:	
			Hepatitis B. vaccinatie	29
			C. de Priester:	
			Licht en uitzicht	29
			Ds. G.J. van Aalst e.a.:	
			Met innerlijke ontferming bewogen	29
			Ds. C.A. van Dieren:	
			Naäman de Syriër	31
			Ds. G. Mouw:	
			Het leven van Jozef	31
			Ds. P. Blok:	
			Des nachts zal Zijn lied bij mij zijn	31
			Ds. P. v. Ruitenburg:	
			Vroeg zoeken	34
			Dr. C.A. v.d. Sluijs:	
			Reformatorsch leven in deze tijd	37
			Petra van Leeuwen:	
			Ongebonden	39
			C.W. Bos:	
			Van het verleden naar het heden	40
			Ds. W.J. Karels:	
			Gezichten en gerichten	41
			Dr. ir. J. v.d. Graaf:	
			Een land van minderheden	42
			A.W. Pink:	
			Een waar geloof	42
			Ds. G.J. v.d. Noort:	
			Water voor de dorstigen	42
			Joh. Westerbeke:	
			In Zijn huis, wilt Hem loven	43
			St. Hulp vervolgde christenen:	
			Vervolging & Overwinning	43
			Ds. C. Harinck:	
			Tien bijbelstudies over het huwelijk	43
			W. Visser:	
			Als ik beroofd ben	45
			A. Augustinus:	
			Belijdenissen	46
			Ds. J. Karels:	
			Overdenkingen voor kerkelijke	
			vierdagen	46
			P. Davidse e.a.:	
			In Hem is kracht	46
			Ds. P. v. Ruitenburg:	
			Even praten, brieven aan kinderen	47
			P.A. de Rover:	
			De kerk die werft, verhalen over de	
			zendingsgeschiedenis	48
			L. Vogelaar:	
			Hoe menigmaal hebt G'ons Uw	
			gunst betoogd	48
			A. den Uil-v. Golen en	
			M.H. Roozmond-de Frel:	
			Hoe lieflijk zijn Uw woningen	48
			Drs. W.G. Hulsman e.a.:	
			Door God bewaard en staande	
			gehouden	49
			Ds. J.S. v.d. Net:	
			Tweeërlei kerkgang	49
			Ds. J.M.D. de Heer e.a.:	
			Opdat zij barmhartigheid verkrijgen	49
			Dep. Zending:	
			Zonder Mij kunt gij niets doen	50
			Ds. G.M. de Leeuw:	
			Barmhartigheid in Bethesda	50
			B. Hoogwerff:	
			De beloofde dominee	51
			Petr. Datheen stichting:	
			Les 150: Psaumes de David	51
			■ DIVERSEN	
			Bijz. Noden bezoekt tsunami gebied	2
			Brief uit Noord-Holland	2
			Kon. onderscheiding mevr. J. de	
			Blois-v. Kempen, lid Orde Or. Nassau	2
			Adoptie en/of pleegzorg,	
			W. Visser	10, 19
			Weet wat media met je doen	17, 18
			Koningin Beatrix 70 jaar,	
			C.R. v.d. Berg	18
			Een zee van ramp,	
			L. Vogelaar	18
			Curatorium Theologische School 22, 24	
			Kon. onderscheiding A.J. Kersten,	
			Ridder in de orde van Oranje Nassau 23	
			Dietrich Bonhoeffer: Zijn leven,	
			PL. Rouwendal	24, 25, 26
			Promotie J.M. Evers, Nieuw-Zeeland 24	
			Adreswijziging Ds. H. Hofman,	
			U.S.A.	27

	No.
Kon. onderscheiding oud. L. v. Welie, lid in de orde van Oranje Nassau ...	27
Anselm Grün, P.L. Rouwendal	31
Algemeen nut beogende instellingen (ANBI) Dep. Hoge Overheid	32
Kon. onderscheiding W.J. v.d. Berg, lid in de Orde v. Oranje Nassau	32
Kon. onderscheiding F. Janse, lid in de Orde v. Oranje Nassau	32
Kon. onderscheiding M. Koning en H.J. Koning-v. Vuuren, lid in de Orde v. Oranje Nassau	32
Kon. ondersch. J. van Moolenbroek, lid in de Orde v. Oranje Nassau	32
Kon. onderscheiding H. Vlak, lid in de Orde v. Oranje Nassau	32
Kon. onderscheiding M. den Haan, lid in de Orde v. Oranje Nassau	33
Kon. ondersch. C.H. Kleinbloesem, lid in de Orde v. Oranje Nassau	33
Kon. onderscheiding C.J. Luchtenburg, lid in de Orde v. Oranje Nassau	33
Kon. onderscheiding mevr. M. Benard, lid in de Orde v. Oranje Nassau	33
Kon. onderscheiding J.C. Smits, Ridder in de Orde v. Oranje Nassau ..	33
Wel moeilijk werk, maar niet zwaar ..	34
Kon. onderscheiding L. Moree, lid in de Orde v. Oranje Nassau	34
Waarom Gods kinderen niet ineens volmaakt gezaligd worden, P.L. Rouwendal	35
Kon. onderscheiding A. Harlaar, lid in de Orde v. Oranje Nassau	35
Kon. onderscheiding J.C. Heijboer, lid in de Orde v. Oranje Nassau	35
Kon. onderscheiding W. Nieuwehuizen en C.H. Nieuwenhuizen-van Ginkel, Ridder in de Orde v. Oranje Nassau ..	35
De vrije wil P.L. Rouwendal	36, 37, 38, 39, 40
Zo wil ik het Ds. L. Terlouw	37
Geldwerving Ds. W. Silfhout	37, 38, 39
Kon. onderscheiding P. de Korte, lid in de Orde v. Oranje Nassau	37
Kon. ondersch. J.M.C. Nieuwenhuis, lid in de Orde v. Oranje Nassau	37
Kon. onderscheiding mevr. J. Timmerman-Slingerland, lid in de Orde v. Oranje Nassau	37
Promotie ir. H.T. Steenstra aan de T.U. te Delft	37
Kinderen en echtscheiding Ds. W. Silfhout	42
Kon. onderscheiding A. Salij, lid in de Orde v. Oranje Nassau	42
Het ene geslacht gaat C.S.L. Janse	43, 44
Kon. onderscheiding L. v.d. Burg, lid in de Orde v. Oranje Nassau	43
De Olympische Zomerspelen van 2008 J. Sinke	45
Trouwen Ds. W. Silfhout	47
Het huisbezoekseizoen begint weer W. Visser	48, 49
Met You Tube haalt u echt „rommel” in huis B.J. Peters/A. v. Stuyvenberg	49

	No.
Mediaconsumptie in reformatorische gezinnen Ds. G.J. van Aalst	49
■ COMMENTAAR	
Gemengde gevoelens Ds. W. Visscher	3
Gezondheid Ds. W. Visscher	10
Onopgeefbare verbondenheid Ds. W. Silfhout	12
Subsidie voor de SGP Ds. W. Visscher	15
God kan wel tegen spot Ds. W. Silfhout	20
Geweld Ds. W. Visscher	21
Het wurgkoord wordt aangetrokken Ds. W. Silfhout	22
Niksisme en de wet v.d. drie geboden Ds. W. Silfhout	26
Bekrompen Gereformeerd Ds. W. Visscher	27
Opwekking Ds. W. Visscher	33
Reformatorische Omroep Ds. W. Silfhout	36
Hyperigheid Ds. W. Visscher	42
Verontwaardiging Ds. W. Visscher	45
Te goed? Ds. W. Visscher	50
Troonrede 2008 Ds. W. Silfhout	51
■ IN ORDE	
Ambtsgeheim Ds. P. Mulder	6
E-mail verkeer in het kerkelijk leven Ds. P. Mulder	9
Ambtsdragersverkiezing Ds. P. Mulder	21
Classis-contracta Ds. P. Mulder	35
Over besluiten en stemmingen Ds. P. Mulder	39
Naar een andere uitgave Ds. P. Mulder	40
Over de DKO en In goede orde Ds. P. Mulder	47
■ KERKGESCHIEDENIS	
Hendrik de Cock in het spoor van Calvin Ds. J. Schipper	4
Een zoon van zulke tranen Ds. C.J. Meeuse	9
Stilgezet Ds. C.J. Meeuse	11
De ander uitnemender achten Ds. C.J. Meeuse	14
Oud goud Ds. C. Vogelaar	15
Liefde tot Gods wil Ds. C.J. Meeuse	16
Jean Taffin Ds. C. Vogelaar	19
Zondig toneel Ds. C.J. Meeuse	22

	No.
Willem Teellinck Ds. C. Vogelaar	23
Christus' omgang met Zijn bruid Ds. C.J. Meeuse	24
Geroepen tot gehoorzaamheid Ds. C.J. Meeuse	26
Gijsbertus Voetius Ds. C. Vogelaar	28
Een smet op de christennaam Ds. C.J. Meeuse	29
Jodocus van Lodensteijn Ds. C. Vogelaar	34
Verlichtende vlammen Ds. C.J. Meeuse	37
Ds. H. Roelofsen J.P. Sinke	38, 43
W. à Brakel Ds. C. Vogelaar	39
Een opwekking in Sluis Ds. C.J. Meeuse	40
Tijdelijk vuur of eeuwig vuur Ds. C.J. Meeuse	43
A. Hellenbroek Ds. C. Vogelaar	45
Ds. J. van Haaren J.P. Sinke	46, 47
Predikant en politiek Ds. C.J. Meeuse	47
Ds. L.G.C. Ledeboer Ds. J. Schipper	50, 51
■ ZENDING EN EVANGELISATIE	
Opening inloophuis „Het Kruispunt” te Tilburg	6
Wat moet ik zeggen? L. Vogelaar	17
Benoeming medewerkers ZGG voor Albanië	29
Pinksteren 2008 Ds. G.J.N. Moens	31
1e Synode van een zusterkerk in Nigeria Ds. L. Terlouw	33
Ontmoetingen aan de Looiersgracht L. Vogelaar	35, 36
Zending een blijvende opdracht Ds. G.J.N. Moens	50
■ VAN ZEE TOT ZEE	
Een jonge en een oude Anna Ds. C. Sonneveld	27
Blij met de zuster van een zuster Ds. C. Sonneveld	41
Een weekdienst in La Broquerie Ds. C. Sonneveld	44
■ ONDERWIJS	
Wat is reformatorisch onderwijs u/jou waard? D.D. Both	16
Allerlei wind van leren A. Karens	22
Certificering Godsdienstleraren opleiding CGO M.W. v.d. Wilt	49
■ UIT DE BIBLIOTHEEK	
Bibliotheekuitgaven	4, 13, 24, 40

KERKNIEUWS

■ BEROEPINGWERK

BEROEPEN

Te Aalst: ds. G.J. van Aalst te Klaaswaal;
Te Apeldoorn: ds. J.J. Tanis te Kampen;
Te Bodegraven:
ds. L. Terlouw te Barendrecht;
Te Borssele: ds. D. de Wit te Rijssen-West;
Te Ermelo: ds. F. Mulder te Wageningen;
Te Genemuiden:
ds. J.M.D. de Heer te Middelburg-Centrum;
Te Krabbendijke:
ds. D. de Wit te Rijssen-West;
Te Middelharnis:
ds. A. Schreuder te Rijssen-Zuid;
Te Moerkapelle:
ds. W. Visscher te Amersfoort;
Te Ooltgensplaat:
ds. D. de Wit te Rijssen-West;
Te Rhenen:
ds. W.J. Karels te Hardinxveld-Giessendam;
Te Rotterdam-IJsselmonde:
ds. A.H. Verhoef te St. Catharines
(Ontario-Canada);
Te Urk:
ds. B.J. van Boven te De Valk-Wekerom

Te Utrecht:
ds. C. Sonneveld te Lethbridge
(Alberta-Canada).

■ BEVESTIGING/INTREDE DS. G. VAN MANEN TE ELSPEET

Met blijdschap delen wij u mede dat op **woensdag 7 januari** ds. G. van Manen als herder en leraar aan onze gemeente zal worden verbonden. De bevestigingsdienst, waarin ds. G. Beens hoopt voor te gaan, begint om 14.30 uur. De intrededienst vangt aan om 19.00 uur. Beide diensten zullen worden gehouden in de Ned. Herv. Kerk, Nunspeeterweg 3.

Kerkenraad Geref. Gemeente Elspeet

■ MUTATIES KERKELIJK JAARBOEK 2008

Pag. 135, **gemeente BARNEVELD**
Regeling preekbeurten van Barneveld-Zuid: door: A. van de Kieft, Wintertuin 27, 3772 VL Barneveld, tel. 0342-46 12 16.

enkele instrumentalisten. Ook is er samenzang. Leiding: ds. W. Silfhout. Collecte t.b.v. het werk van Christine Vlastuin in China (ZGG).

Dirksland

Dinsdag 23 december, aanvang: 19.30 uur. Locatie: kerk van de Geref. Gemeente, Mozartsingel 2. Medewerkenden zijn: het Dirksland mannenkoor o.l.v. F.N. Cornet en het jeugdkoor "Luventa" o.l.v. J. Looij. Opening door ds. J. Schipper.

Leerdam

Dinsdag 23 december, aanvang: 19.30 uur. Locatie: Grote Kerk, Kerkstraat 32. Medewerkenden zijn: het jongerenkoor "Cantilena" en het jeugdkoor "Asaf" uit Werkendam o.l.v. Peter Wildeman, organist Anton de Raad. Leiding: dhr. A. Waaijenberg, secr. Deputaatschap Bijzondere Noden, voor welk deputaatschap een collecte zal worden gehouden.

Leeuwarden

Maandag 22 december, aanvang: 20.00 uur. Locatie: Grote of Jacobijnerkerk, Bredeplaats 4. Medewerkenden: het Noordmannenkoor uit Rijssen, o.l.v. Harm Hoeve, trompettist: Maurice van Dijk, orgel: Marcel van de Ketterij. Meditatie door: evangelist S. de Visser. Collecte t.b.v. evangelisatiepost Leeuwarden.

Middelburg

Zaterdag 20 december, aanvang: 19.30 uur. Locatie: Ter Hoogekerk, Willem Teelinkstraat 3. Medewerkenden zijn: het kinderkoor "Blijde Stemmen" uit Middelburg, het Walchers mannenkoor en de gemengde koren "De Lofstem" uit Aagtekerke en "Sursum Corda" uit Middelburg. Een ouderling van de gemeente Middelburg-C heeft de leiding.

Middelburg

Vrijdag 26 december, aanvang: 19.15 uur. Locatie: (verwarmde) Nieuwe Kerk. Hieraan wordt medewerking verleend door: het chr. samengesteld mannenkoor Zeeland o.l.v. Ron van Ommen, en enkele instrumentalisten. Leiding: dhr. J. Hoekman, voorzitter van de raad van bestuur van SILOAH. Collecte t.b.v. het gezinsvervangend tehuis "de Beukelaar" te 's-Gravenpolder.

Rotterdam

Zaterdag 20 december, aanvang: 19.45 uur. Locatie: de Goede Herderkerk te Rotterdam-Schiebroek, Kastanjeplein 28. Medewerkenden zijn: het mannenkoor Groot Rotterdam o.l.v. Matthijs van Noort, orgel Janco Belder en het schoolorkest van locatie Guido de Brès van het Wartburg College. Tevens samenzang

BERICHTEN

■ MEDEDELING CENTRAAL BUREAU Geref. GEMEENTEN WOERDEN

De organisaties die zijn gehuisvest in het Centraal Bureau te Woerden zullen gesloten zijn van **woensdag 24 december vanaf 12.00 uur tot maandag 5 januari 2009**. Het betreft de volgende instellingen: Deputaatschap Hulpverlening in Bijzondere Noden, Centraal Bureau, Diaconale Maatschappelijke Zorg, Helpende Handen, Deputaatschap voor Israël, Jeugdbond, Kerkelijk Bureau, de Vluchtheuvel en de Zending. De Vluchtheuvel is deze dagen van 10.00 tot 12.00 uur wel telefonisch bereikbaar via het nummer van het telefonisch spreekuur: 0348-489999. De medewerk(st)ers wensen u allen gezegende kerstdagen en een voorspoedig nieuwjaar.

■ KERSTZANGBIJENKOMSTEN Barendrecht

Woensdag 24 december, aanvang: 19.30 uur. Locatie: kerk Geref. Gemeente, Ploegwei 1. Medewerking hieraan verleent o.a.: het kinderkoor "Laat het klinken" uit Puttershoek. Collecte t.b.v. bouwfonds plaatselijke Geref. Gemeente.

Capelle a/d IJssel

Woensdag 24 december, aanvang: 19.30 uur. Locatie: Elimkerk van de Geref. Gemeente, Merellaan 346 (hoek Rivierweg). Medewerkenden zijn: jongerenkoor "Heman" o.l.v. Martien v.d. Zwan, orgel Janco Belder, kinderkoor "De Kleinnoot" o.l.v. Anke Wiersma, orgel/piano Leo Janse, uit Capelle a/d IJssel, gemengd koor "Deo Juvante" van Capelle a/d IJssel/Rotterdam o.l.v. Roeland de Reuver, sopraan Corrine van Pelt en

van kerstliederen. Meditatie door: oud-evangelist G. van de Breevaart. Collecte t.b.v. evangelisatie "In de Gouwstraat".

Tholen

Vrijdag 26 december, aanvang: 14.30 uur. Locatie: Rehobothkerk van de Geref. Gemeente, ds. G.H. Kerstenstraat 2. Medewerkenden zijn: het jeugdkoor "Sjaloom" o.l.v. Martijn Bakker, organist René Polderman, het jongerenkoor "Hananja" o.l.v. Bram Bout, organist Kees v/d Maas, het gemengd koor "Crescendo" o.l.v. Paul Heijboer, organist Eric Quist en het mannenkoor "Rehoboth" o.l.v. Kees v/d Steenhoven, organist Bram Bout en koorsolist Leen Deurloo. Openingswoord door ds. C. de Jongste.

Utrecht

Zaterdag 20 december, aanvang: 19.30 uur. Locatie: Westerkerk van de Geref. Gemeente, Bergstraat 54 (hoek Catharijnekade). Medewerkenden zijn: het klein-koor 'Con Amore' uit Zeist en het jongerenkoor 'Deo Juvante' uit Geldermalsen, o.l.v. Johan Pitlo, orgel: Frans van de Lagemaat. Appelwoord: ds. J.J. van Eckeveld over: 'Licht in het donker'. Algehele leiding: L.A. Kroon. Collecte t.b.v. Jeugdbond.

De Vluchtheuvel

Kantoor Goes
Beatrixlaan 15, 4461 PM Goes
tel. (0113) 21 30 98

Vertrouwde en vertrouwelijke psychosociale hulpverlening. De Vluchtheuvel biedt hulp bij psychische noden, verliesverwerking, huwelijks- en gezinsproblemen. Spreekuur voor aanmelding en advies iedere werkdag van 10.00 uur tot 12.00 uur:

☎ (0348) 48 99 99

Let op! Alle hulpvragen van jongeren en met betrekking tot jongeren (en kinderen) tot en met 17 jaar via **SGJToegang**:

☎ 033-475 33 00

Iedere werkdag tussen 08.30 uur en 17.00 uur

teksttelefoon (0348) 48 99 98 of
e-mail: jzwerusv@cbgg.nl

'Help de Vluchtheuvel helpen!' Word donateur, voor meer informatie hierover kunt u ons bereiken op tel. 0113- 21 30 98 of stort uw gift op banknummer 1328.97.768 t.n.v. Stichting Steunfonds De Vluchtheuvel.

Zoetermeer

Vrijdag 19 december, aanvang: 20.00 uur. Locatie: de Vredekerk, Zwaardslotseweg 44 (hoek Europaweg). Medewerkenden zijn o.a.: het gemengd koor "Deo Favente" o.l.v. Henk Schelling en het jeugdkoor "Looft den Heere" o.l.v. Mariëlle Heidekamp. Algehele leiding: ds. H. Paul.

■ ISRAËLDAG 2008: 30 DECEMBER

Op **dinsdag 30 december** hoopt het deputaatschap weer zijn jaarlijkse Israëldag te houden in het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente te Hardinxveld-Giessendam.

Deze dag hopen we een speciale gast uit Oekraïne in ons midden te hebben, namelijk voorganger ds. Arkadiy Margolis, van de Messiasbelijdende gemeente van Zhitomir. Ds. Margolis is behalve predikant van de gemeente, ook de coördinator van het gaarkeukenwerk in Zhitomir en omgeving. In deze gaarkeukens eten dagelijks 500 personen. In de gemeente van ds. Margolis worden jaarlijks twee seminars gehouden over de geloofsleer waarbij deputaten samen met Van Rijssel lesgeven. We zijn blij dat ds. Margolis in ons midden hoopt te zijn en ons in te lichten over de actuele stand van zaken van de Messiasbelijdende gemeenten in Oekraïne

Tijdens de morgenbijeenkomst zal een interview gehouden worden met deputaten die recent in Israël geweest zijn en daar de Heidelberger Catechismus in het Hebreeuws hebben kunnen introduceren. Verder zijn er bijdragen van Oost-Europa-werker Iz. Van Rijssel en ds. C. Neele.

Muzikale medewerking wordt ditmaal verleend door het Ridderkerks mannenkoor o.l.v. Henri Adema.

Het belooft een boeiende dag te worden. Plaats: Kerk Geref. Gem, Buitendams 118 te Hardinxveld-Giessendam. Aanvang 10.00 uur.

■ UITNODIGING WINTER-CONFERENTIE STUDERENDEN

Alle studenten aan Universiteiten en HBO-instellingen zijn **vrijdag 16 januari** van harte welkom op de winterconferentie van het Deputaatschap voor Studerenden van de Gereformeerde Gemeenten.

Ds. M. Karens houdt een lezing over het thema 'Praktijk van de heiligmaking'. Na de broodmaaltijd volgt een bespreking in groepen. Aansluitend kunnen jullie je vragen voorleggen aan de inleider.

Plaats: Driestar Educatief, Burg. Jamessingel 2, Gouda.

Tijd: ontvangst 16.30 uur; sluiting om circa 20.45 uur.

Voor zover je geen OV-jaarkaart kunt gebruiken, vergoedt het deputaatschap desgewenst een enkele reis tweede klas van Gouda naar je woon-/studieplaats.

Voor meer informatie verwijzen we je naar nummer 22 van DANIEL dat op 17 december is verschenen of kijk op de site www.studentengg.nl. Meld je uiterlijk **vrijdag 9 januari** aan bij het Kerkelijk Bureau, Houttuinlaan 7, 3447 GM Woerden, fax. 0348-48 35 99, e-mail: conferentie@cbgg.nl

Vermeld daarbij je naam, adres, studieplaats, of je HBO- of WO-student bent en in welk jaar je bent gestart met de studie (bv. 2007).

Voor alle in dit nummer genoemde toekomstige data geldt:

Indien de Heere wil en wij leven.

KERKDIENTEN

■ ZONDAG 21 DECEMBER 2008

Aagtekerke 9.30 (H.A.) en 19.00 uur ds. Tuinier; Aalburg 9.30 en 18.00 uur stud. IJsselstein; Aalst 14.30 uur stud. IJsselstein; Alblasserdam 9.30 en 16.30 uur ds. A.B. van der Heiden; Alphen a/d Rijn 15.00 uur ds. De Waard; Amersfoort 9.30 en 16.30 uur ds. Visscher; Andijk 19.00 uur ds. Heijkamp; Apeldoorn 10.00 en 15.00 uur stud. Van Rijswijk; Arnhem 10.00 en 15.00 uur stud. Boeder; Barendrecht 10.00 en 16.30 uur leesdienst; Barneveld-Centrum 9.30 en 19.00 uur leesdienst; Barneveld-Zuid

9.30 en 19.00 uur ds. Beens; Beekbergen 10.00 en 19.00 uur ds. Van der Net; Benthuizen 9.30 en 18.00 uur ds. B. van der Heiden; Berkenwoude 10.00 uur ds. Paul en 19.00 uur ds. P. Mulder; Boskoop 9.30 en 16.00 uur ds. Schreuder; Breda 18.30 uur stud. G.W.S. Mulder; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 (H.A.) en 16.30 uur ds. Silfhout; Capelle a/d IJssel-West 10.00 uur ds. Moerkerken en 18.30 uur ds. F. Mulder; De Valk-Wekerom 9.30 en 19.00 uur leesdienst; Delft 19.15 uur ds. A.B. van der Heiden; Deventer 18.30 uur ds. Vogelaar;

Dirksland 10.00 en 18.00 uur leesdienst; Doetinchem 9.30 uur ds. J. Karels en 15.00 uur (H.D.) ds. De Wit; Dordrecht 10.00 en 17.00 uur leesdienst; Drachten 9.30 en 19.00 uur ds. Brugge; Ede (Nieuwe Kerk, Verl. Maanderweg 33) 19.00 uur ds. Van Belzen; Emmeloord 18.15 uur ds. Kattenberg; Enkhuizen 10.00 en 16.00 uur ds. Heijkamp; Enschede 18.00 uur stud. Van Rijswijk; Enter 15.00 uur ds. J. Karels; Ermelo 9.30 en 18.30 uur ds. Van Boven; Genemuiden 9.30 en 15.30 uur ds. Van Dieren; Goes 9.30 en 18.30 uur ds. Meeuse en 14.00 uur leesdienst; Gorinchem 10.00 en 16.00 uur ds. L. Blok; Gouda 9.30 en 16.30 uur ds. Boogaard; Goudswaard 15.00 uur ds. Karens; 's-Gravenhage 10.00 en 16.30 uur leesdienst; 's-Gravenpolder 9.30 en 18.00 uur ds. Hakvoort en 14.00 uur leesdienst; 's-Gravzande 18.30 uur stud. Bredeweg; Groningen 15.30 uur ds. Brugge; Haamstede 15.00 uur ds. Van Gelder; Hardinxveld-Giessendam 9.30 en 18.30 uur ds. W.J. Karels; Hellevoetsluis 19.00 uur ds. Terlouw; Hendrik-Ido-Ambacht 10.00 en 16.30 uur leesdienst; Herkingen 14.30 uur ds. Schipper; Hilversum 19.00 uur ds. Visscher; Hoogeveen 19.00 uur ds. Schot; Houten 11.00 en 17.00 uur leesdienst; Kampen 9.30 en 15.00 uur ds. Vreugdenhil; Kamperland 14.00 uur ds. Van Krimpen; Kapelle-Biezelinge 9.30 en 18.00 uur ds. Baan en 14.00 uur leesdienst; Klaaswaal 9.30 en 18.00 uur ds. Van Aalst; Kootwijkerbroek 10.00 en 19.00 uur leesdienst; Kortgene 14.30 uur ds. Hakvoort; Krabbendijke 9.30, 14.00 en 18.00 uur ds. Hogchem; Krimpen a/d IJssel 9.30 en 16.30 uur ds. P. Mulder; Kruiningen 9.30 en 18.00 uur ds. Hoogerland en 14.00 uur leesdienst; Leerdam 18.00 uur stud. Boeder; Leiderdorp 10.00 en 16.30 uur ds. Clements; Lelystad 9.30 (H.A.) en 16.00 uur ds. Kattenberg; Lisse 10.00 en 16.00 uur ds. Neele; Meeuwen 15.30 uur ds. Labee; Meliskerke 9.30 en 14.30 uur leesdienst; Melissant 14.30 uur ds. Van Manen; Middelburg-Centrum 9.30 en 18.30 uur ds. De Heer en 14.00 uur leesdienst; Middelburg-Zuid 9.30 en 18.30 uur ds. Van Gelder en 14.00 uur leesdienst; Middelharnis 9.30 en 18.00 uur ds. Van Manen; Moerkapelle 9.30 en 15.30 uur (doventolk) stud. Maljaars; Naaldwijk 19.00 uur ds. Clements; Nieuw Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. Vermeij; Nieuwdorp 9.30, 14.00 en 18.30 uur ds. De Leeuw; Nieuwe Tonge 15.00 uur ds. De Jongste; Nieuwerkerk Zld 9.30 en 15.30 uur leesdienst; Nijkerk (Adres: Melkrijder 15) 18.30 uur ds. Kleppe; Nisse 9.30 en 14.30 uur stud. G.W.S. Mulder; Nunspeet 9.30 en 15.00 uur ds. Schot; Oostburg 10.00 en 15.00 uur ds. Moens; Oosterland 18.30 uur ds. C. Harinck; Oostkapelle 9.30 uur ds. C. Harinck; Opheusden 10.00 en 18.30 uur ds. Pater; Oud Beijer-

land 9.30 en 18.00 uur ds. Karens; Oud-dorp 9.30 en 18.30 uur ds. P. Blok; Poederooyen 14.30 uur ds. Melis; Puttershoek 10.00 en 15.00 uur stud. Bredeweg; Rhenen 10.00 (H.A.) en 17.30 uur ds. Verweij; Ridderkerk 9.30 en 17.00 uur leesdienst; Ridderkerk-Slikkerveer 9.30 en 16.30 uur ds. Mijnders; Rijssen-Noord 9.30, 14.30 en 18.30 uur leesdienst; Rijssen-West 9.30 en 18.30 uur (H.D.) ds. De Wit; Rijssen-Zuid 9.30, 14.30 en 18.30 uur leesdienst; Rilland-Bath 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. Golverdingen; Rotterdam-Alexanderpolder 10.00 (H.A.) en 16.00 uur ds. Joosse; Rotterdam-Centrum 10.00 en 16.00 uur ds. F. Mulder; Rotterdam-IJsselmonde 9.30 (H.A.) en 16.30 uur ds. Terlouw; Scherpenisse 9.30 en 18.30 uur ds. Bakker en 14.00 uur leesdienst; Scherpenzeel 10.00 en 18.30 uur ds. Verschuure; Sint Philipsland 14.30 uur ds. Golverdingen; Sliedrecht (Middeldiepstraat 31) 12.30 uur ds. W.J. Karels en 19.00 uur ds. Silfhout; Stad aan 't Haringvliet 10.00 en 18.00 uur ds. Schipper; Stolwijk 10.00 en 19.00 uur ds. De Waard; Terneuzen 17.30 uur ds. Moens; Terwolde-De Vecht 9.30 en 14.30 uur ds. Vogelaar; Tholen 10.00 en 18.30 uur ds. De Jongste en 14.30 uur leesdienst; Tricht-Geldermalsen 10.00 en 18.30 uur ds. Labee; Uddel 10.00 en 18.30 uur ds. Mouw; Urk 10.00 en 17.00 uur leesdienst; Utrecht 10.00 uur ds. Kleppe; Veen 9.30 en 18.00 uur ds. Melis; Veenendaal 9.30 en 16.30 uur ds. Van Belzen; Vlaardingen 16.30 uur ds. Driessen; Vlissingen 9.30 en 16.00 uur ds. Tanis; Waardenburg 10.00 en 18.30 uur ds. Mondria; Wageningen 10.00 en 18.30 uur leesdienst; Werkendam 10.00 en 18.00 uur leesdienst; Westkapelle 9.30 en 18.30 uur ds. Gunst en 14.00 uur ds. De Heer; Woerden 10.00 (H.A.) en 18.30 uur ds. W. Harinck; Wolphaartsdijk 14.00 uur ds. Baan; Yerseke 9.30 en 18.00 uur ds. Van Krimpen en 14.00 uur leesdienst; Zeist 10.00 (H.D.) en 18.30 uur ds. Van Eckeveld; Zoetermeer 16.30 uur ds. Paul; Zwijndrecht 9.30 en 16.30 uur ds. Veenendaal; Zwolle 9.30 en 19.00 uur leesdienst.

■ DONDERDAG 25 DECEMBER 2008 (EERSTE KERSTDAG)

Aagtekerke 9.30 en 14.30 uur ds. Tuinier; Alblasterdam 9.30 en 16.30 uur ds. B. van der Heiden; Amersfoort 9.30 en 16.30 uur ds. Visscher; Arnhem 19.00 uur ds. Schreuder; Barendrecht 10.00 en 16.30 uur ds. Terlouw; Barneveld-Centrum 9.30 en 19.00 uur ds. Hogchem; Beekbergen 19.00 uur ds. De Wit; Benthuizen 9.30 en 18.00 uur ds. A.B. van der Heiden; Berkenwoude 14.30 uur ds. Van der Net; Bodegraven 16.30 uur ds. Paul; Borssele 9.30 en 14.00 uur stud. Maljaars; Brakel 14.30 uur ds. Mondria; Breda 14.30 uur ds. Brugge; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00

en 16.30 uur ds. Silfhout; Capelle a/d IJssel-West 10.00 uur ds. Moerkerken; De Valk-Wekerom 9.30 en 19.00 uur ds. Van Boven; Deventer 17.00 uur stud. Bredeweg; Dinteloord 18.30 uur stud. G.W.S. Mulder; Dirksland 10.00 en 18.00 uur ds. Schipper; Dordrecht 10.00 en 17.00 uur ds. Brugge; Ede (Nieuwe Kerk, Verl. Maanderweg 33) 12.15 en 19.00 uur stud. Van Rijswijk; Elspeet 14.30 uur ds. Beens; Emmeloord 18.15 uur ds. Kattenberg; Enkhuizen 10.00 en 16.00 uur ds. Heijkamp; Ermelo 18.30 uur ds. Kleppe; Goes 9.30 en 14.30 uur ds. Meeuse; Gorinchem 10.00 en 16.00 uur ds. L. Blok; Gouda 9.30 en 16.30 uur ds. Clements; 's-Gravenhage 10.00 en 16.30 uur ds. Driessen; 's-Gravenpolder 9.30 en 14.30 uur ds. Hakvoort; Haamstede 19.00 uur ds. Vreugdenhil; Hardinxveld-Giessendam 9.30 en 18.00 uur ds. W.J. Karels; Hendrik-Ido-Ambacht 10.00 en 16.30 uur ds. Joosse; Hilversum 10.00 en 17.00 uur ds. Verweij; Hoofddorp 9.30 en 16.00 uur ds. Boogaard; Houten 11.00 en 17.00 uur ds. Van der Net; Kampen 9.30 en 15.00 uur ds. Tanis; Kapelle-Biezelinge 9.30 en 15.00 uur ds. Baan; Katwijk aan Zee 18.30 uur stud. Boeder; Klaaswaal 9.30 en 18.00 uur ds. Van Aalst; Kootwijkerbroek 10.00 en 19.00 uur ds. Beens; Kortgene 17.00 uur ds. Hakvoort; Krabbendijke 17.00 uur ds. Baan; Krimpen a/d IJssel 9.30 en 16.30 uur ds. P. Mulder; Kruiningen 9.30 en 14.00 uur ds. Hoogerland; Leerdam 15.30 uur ds. Labee; Leiderdorp 10.00 en 16.00 uur stud. Boeder; Lelystad 9.30 en 16.00 uur ds. Kattenberg; Lisse 10.00 en 16.00 uur ds. Neele; Meliskerke 9.30 en 14.30 uur ds. Moens; Melissant 10.00 en 18.00 uur ds. P. Blok; Middelburg-Centrum 9.30 en 14.30 uur ds. De Heer; Middelburg-Zuid 9.30 en 14.30 uur ds. Van Gelder; Middelharnis 9.30 en 18.00 uur ds. Van Manen; Moerkapelle 9.30 uur ds. Paul en 19.00 uur (doventolk) ds. Driessen; Naaldwijk 16.00 uur ds. De Waard; Nieuw Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. Vermeij; Nieuwdorp 14.00 uur ds. C. Harinck; Nieuwerkerk Zld 9.30 en 15.30 uur ds. Gunst; Nijkerk (Adres: Melkrijder 15) 9.30 uur ds. Kleppe en 18.30 uur ds. Schot; Nunspeet 9.30 en 15.00 uur ds. Schot; Oosterland 14.30 uur ds. Van Manen; Oostkapelle 9.30 uur ds. C. Harinck en 17.00 uur ds. Tuinier; Opheusden 10.00 en 18.30 uur ds. Pater; Rhenen 19.00 uur ds. Van Belzen; Ridderkerk 9.30 en 17.00 uur ds. De Leeuw; Ridderkerk-Slikkerveer 14.30 uur ds. De Leeuw; Rijssen-Noord 9.30 en 15.30 uur ds. Van Dieren; Rijssen-West 9.30 en 15.30 uur ds. De Wit; Rijssen-Zuid 9.30 en 15.30 uur ds. Schreuder; Rotterdam-Alexanderpolder 19.00 uur ds. Terlouw; Rotterdam-Centrum 10.00 en 16.00 uur stud. IJsselstein; Rotterdam-Zuidwijk 10.00 uur ds. Mijnders; Scherpenisse 9.30 en 18.30 uur

ds. Bakker; Scherpenzeel 10.00 en 18.30 uur ds. Verschuure; Sint Annaland 9.30 en 14.30 uur stud. G.W.S. Mulder; Sint Philipsland 15.00 uur ds. Bakker; Sliedrecht (Middeldiepstraat 31) 12.00 uur ds. W.J. Karels en 19.00 uur ds. L. Blok; Soest 19.00 uur ds. Visscher; Stolwijk 10.00 en 19.00 uur ds. De Waard; Terneuzen 17.00 uur ds. Van Gelder; Terwolde-De Vecht 9.30 en 14.30 uur stud. Bredeweg; Tholen 10.00 en 16.00 uur ds. De Jongste; Tricht-Geldermalsen 10.00 en 18.30 uur ds. Labee; Uddel 10.00 en 18.30 uur ds. Mouw; Urk 10.00 en 17.00 uur ds. J. Karels; Utrecht 9.30 uur stud. Van Rijswijk en 15.30 uur ds. W. Harinck; Veen 9.30 en 18.00 uur ds. Melis; Veenendaal 9.30 en 16.30 uur ds. Van Belzen; Vlaardingen 19.00 uur ds. P. Mulder; Vlissingen 9.30 en 16.00 uur ds. Vreugdenhil; Waardenburg 10.00 en 18.30 uur ds. Mondria; Wageningen 10.00 en 18.30 uur ds. F. Mulder; Werkendam 10.00 en 18.00 uur ds. Karens; Woerden 10.00 en 18.30 uur ds. W. Harinck; Yerseke 10.00 en 16.00 uur (H.D.) ds. Van Krimpen; Zeist 10.00 en 18.30 uur ds. Van Ekeveld; Zoetermeer 15.30 uur ds. A.B. van der Heiden; Zwijndrecht 9.30 en 16.30 uur ds. Veenendaal; Zwolle 9.30 en 19.00 uur ds. Vogelaar.

■ VRIJDAG 26 DECEMBER 2008 (TWEDE KERSTDAG)

Aagtekerke 9.30 uur ds. Tuinier; Alblasserdam 9.30 uur ds. W.J. Karels; Amersfoort 9.30 uur ds. Visscher; Barneveld-Centrum 9.30 uur ds. Hogchem; Barneveld-Zuid 9.00 uur stud. Boeder; De Valk-Wekerom 9.30 uur ds. Van Boven; Delft 10.00 uur stud. Van Rijswijk; Dirksland 10.00 uur ds. Schipper; Ede (Noorderkerk, Amsterdamsweg 9) 11.00 uur ds. F. Mulder; Elspeet 11.00 uur ds. Schot; Genemuiden 9.30 uur stud. Bredeweg; Hardinxveld-Giessendam 9.30 uur ds. B. van der Heiden; Hendrik-Ildo-Ambacht 10.00 uur ds. Joosse; Klaaswaal 9.30 uur ds. Van Aalst; Kootwijkerbroek 10.00 uur ds. Beens (H.D.); Krimpen a/d IJssel 9.30 uur ds. P. Mulder; Lisse 10.00 uur ds. Neele; Meliskerke 9.30 uur ds. Moens; Middelburg-Centrum 9.30 uur ds. De Heer; Middelburg-Zuid 9.30 uur ds. Van Gelder; Middelharnis 9.30 uur ds. Van Manen; Nieuw Beijerland 9.30 uur ds. Vermeij; Nieuwe Tonge 10.00 uur ds. Blok; Nieuwer ter Aa 10.00 ds. Verweij; Nijkerk (Adres: Melkrijder 15) 11.00 uur stud. Boeder; Nunspeet 9.00 uur ds. Schot; Ooltgensplaat 9.30 uur ds. Gunst; Oostkapelle 9.30 uur ds. Golverdingen; Opheusden 10.00 uur ds. Pater; Poortvliet 9.00 uur ds. Meeuse; Ridderkerk 9.30 uur ds. De Leeuw; Ridderkerk-Slikkerveer 9.30 uur stud. Maljaars; Rijssen-Noord 9.30 uur ds. Van Dieren; Rijssen-West 9.30 uur ds. De Wit; Rijssen-Zuid 9.30 uur ds. Schreuder; Rotterdam-IJsselmonde 9.30 uur ds. Van

Krimpen; Scherpenisse 9.30 uur ds. Bakker; Scherpenzeel 10.00 uur ds. Verschuure; Sint Annaland 11.00 uur ds. Meeuse; Sint Philipsland 9.30 uur stud. G.W.S. Mulder; Stolwijk 10.00 uur ds. De Waard; Terneuzen 10.00 uur ds. Hoogerland; Terwolde-De Vecht 9.30 uur ds. Kleppe; Tholen 10.00 uur ds. De Jongste; Tricht-Geldermalsen 10.00 uur ds. Labee; Uddel 10.00 uur ds. Mouw; Urk 10.00 uur ds. J. Karels; Veenendaal 9.30 uur ds. Van Belzen; Waardenburg 10.00 uur ds. Mondria; Wageningen 9.00 uur ds. F. Mulder; Werkendam 10.00 uur ds. Karens; Zeist 10.00 uur ds. Van Ekeveld; Zwijndrecht 9.30 uur ds. Veenendaal.

■ EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 21 DECEMBER 2008

Alkmaar ('t Wuiver 2-a) 10.00 en 16.30 uur ev. G. Baan; Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 en 17.00 uur ev. J. Krijgs-

man; Emmen (Prinsesselaan 6-l) 9.30 en 15.30 uur ev. C. van Drunen; Leeuwarden (Achter de Hoven 2-c) 9.30 en 16.00 uur ev. S. de Visser; Merkssem (Oude Bareellei 64) 10.00 en 17.00 uur ev. A. van Setten; Tilburg (Offenbachstraat 105) 10.00 en 18.30 uur ev. H.J. van den Boogaart.

■ EVANGELISATIESAMENKOMSTEN DONDERDAG 25 DECEMBER 2008 (EERSTE KERSTDAG)

Alkmaar ('t Wuiver 2-a) 10.00 en 14.30 uur ev. G. Baan; Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 ev. J. Krijgsman; Emmen (Prinsesselaan 6-l) 9.30 en 15.30 uur ev. C. van Drunen; Leeuwarden (Achter de Hoven 2-c) 9.30 en 16.00 uur ev. S. de Visser; Merkssem (Oude Bareellei 64) 10.00 en 14.30 uur ev. A. van Setten; Tilburg (Offenbachstraat 105) 10.00 en 18.30 uur ev. H.J. van den Boogaart.

ADVERTENTIES

1968 2008

Op D.V. 18 december hopen
onze geliefde (groot)ouders

Wout Rijkaart

en

Nel Rijkaart-van Aalst

hun 40-jarig huwelijksjubileum te herdenken.

De trouwtekst was 1 Joh. 4:18:
*Maar de volmaakte liefde drijft
de vrees buiten.*

We hopen dat ze nog lang voor
elkaar en voor ons gespaard
mogen blijven.

De kinderen en kleinkinderen

Voorweg 103a
2391 NG Hazerswoude

Wij wensen predikanten, studenten en
alle vrienden en bekenden gezegende
Kerstdagen en een voorspoedig en
gezegend Nieuwjaar toe.

Fam. L. de Bruine
Oosterland

Vakantieplannen voor D.V. 2009?
Welkom op camping
"De Verborgten Hoek" kindvr. +
activiteiten, ook 2 vak. won.
Fam. Wierda-Tuinier
Harich (dichtbij Oudemirdum)
tel. 0514-602065
www.deverborgenhoek.nl

Te huur m.i.v. 1 febr. 2009, **2 kamers
in Gouda.** Tel. 0182-516447.

CHRISTELIJKE BEGRAFENISONDERNEMING
G. WEGENAAR
Buurtlaan West 26 tel. 0318-526641
3905 JR Veenendaal www.wegenaar.nl

Voor Geldermalsen en wijde omge-
ving. Wilt u **frans leren spreken**,
lezen en schrijven? Dat kan. Vanaf
D.V. begin jan. 2009 is er voor u nog
wat ruimte in de tijd. U bent harte-
lijk welkom! Inl. tel. 0344-616172.

Van BOEKHANDEL & UITGEVERIJ
Horssen bv

Dorpsstraat 100 - 3881 BE PUTTEN
Tel. 0341 36 22 77 - info@van-horssen.com
www.van-horssen.com

Het juiste adres voor:
Bijbels, Theologische boeken, Leesboeken
voor jong en oud, Voordeelboeken,
Tweedehands, CD's en bladmuziek.

Vakantie in eigen sfeer?

Informeer naar de mogelijkheden van huur, koop en belegging.

... heel eigen

070-415 93 44, www.casafamilia.nl

Zorg dichtbij

Waar u ook woont, Agathos brengt zorg dichtbij:

- Huishoudelijke verzorging
- Persoonlijke verzorging
- Verpleging
- Psychosociale zorg

Bel de Zorglijn (010) 264 07 77 en u krijgt uw rayoncoördinator aan de lijn. Agathos stelt zelf indicaties voor veel zorgvragen. Kunnen we geen indicatie stellen? Dan begeleiden we u bij de CZ-aanvraag. U ziet, ook indicatiestelling is onze zorg!

Agathos

THUISZORG

T 010 264 07 77 | www.agathos-thuiszorg.nl

Zorg met een eigen kleur

Begrafenisverzorging "Honestum"

☎ 0180 - 628908 (Dag en Nacht)

L. Melieste - Verweer

Voor Rotterdam - Barendrecht - Ridderkerk
H.J.Ambacht - Zwijndrecht - Dordrecht e.o.

Een bijzondere Chinareis

Van D.V. 27 juli tot 11 augustus 2009 willen we met een enthousiaste groep opnieuw een reis maken naar Beijing, Tianjin, Xian, Gulin en Guangzhou.

Informatie verkrijgbaar bij:

jh.mauritz@solcon.nl (Tel. 0348-401978).

Geerts

herenkleding

Ambtskleding

Kostuums: 2- en 3-delig zwart - grijs - e.a.
Trouwkostuums - Jacquets - Pantalons
Streppantaloons - Overhemden
Stropdassen - Sokken - Overjassen
Hoeden - Schoenen

Winkel: Dorpsstraat 229, Scherpenzeel
Telefoon 033-2778899 b.g.g: 06-30189592

OPENINGSTIJDEN: MA. GESLOTEN,
DI T/M DO 9-18 UUR,
VR 9-21 UUR EN ZA 9-17 UUR.
OP AFSpraak MOGELIJK

Waardige en stijlvolle verzorging

van begrafenissen met aandacht voor persoonlijke wensen. In alle rust, vertrouwelijk en met bescheidenheid.

- opbaren met kistkoeling bij u thuis of in een voor u bekende aula
- dag en nacht bereikbaar en overal te ontbieden
- wij verzorgen alleen begrafenissen
- laatste verzorging van de overledene door een gediplomeerd verpleegster

Begrafenisverzorgers:

• H. de Jongh • P.H. van der Leer • D.D.E. Melieste

Begrafenisonderneming de Jongh

Hardinxveld-Giessendam:

Reepijzer 5, Tel. (0184) 61 11 54

Waardenburg:

Kerkstraat 17b, Tel. (0418) 65 20 39

begrafenisverzorging T. den Hollander

Begrafenissen in Vlaardingen, Rotterdam, Gouda, den Haag en omstreken.

Opbaarmogelijkheden in een door u gewenst uitvaartcentrum of thuis met koeling.

Geen crematies.

Dag en nacht bereikbaar.

Mozartlaan 13

3131 ES Vlaardingen

Tel. 010 - 4600509

VOOR IEDERE DAG!

Offers die des avonds branden

ds. J. van Haaren

Bijbels dagboek

De stijl van ds. Van Haaren is eenvoudig, duidelijk en actueel, in woord en geschrift bevindelijk, schriftuurlijk en praktisch. Zijn diepdoordachte en doorleefde opmerkingen bieden jong en oud dagelijks stof tot waarschuwing, onderwijs en troost. Samengesteld door G.C. van Haaren.

Geb. 375 blz.

24,90

Mijn reislied

C. van Rijswijk

Bijbels dagboek voor jongeren (12-15 jaar)

Dit dagboek gaat over de 150 Psalmen. In twee of drie stukjes wordt de tekst van een Psalm uitgelegd en toegelicht aan de hand van verschillende Bijbelse voorbeelden. Soms wordt verwezen naar de belijdenisgeschriften, terwijl ook de kanttelingen veel ter sprake komen. Waar mogelijk worden in het kort actuele zaken genoemd.

Geb. 375 blz.

15,90

Uw Woord voor elke dag

Willy van Lagen-van 't Sant

Eenvoudig dagboek over de Psalmen

Een Bijbels dagboek waarin het taalgebruik zo eenvoudig mogelijk is gehouden. Hierdoor, en door de vele Bijbelse voorbeelden, is dit dagboek geschikt voor een brede doelgroep. Het werd dan ook speciaal geschreven voor mensen die moeite hebben met leren en lezen.

Geb. 375 blz.

12,90

Bij het geopende Woord (2009)

Bijbels dagboek

Aan dit dagboek werkten mee: di. P. Blok,

B.J. van Boven, J.J. van Ekeveld, J.M.D. de Heer,

C. Hogchem, G. Hoogerland, G. van Manen, P. Melis,

C. Neele, J.W. Verweij, A. Verschuure en D. de Wit.

Voor ouderen en slechtzienden is een duidelijk lettertype gebruikt.

Geb. 375 blz.

12,90

Uitgeverij Boekhandel

www.gebrkoster.nl

Gebr. Koster

Nairacstraat 17, 3771 AW Barneveld

Tel. (0342) 41 69 86

Nieuw: BOUWSTEENTJES...

Een verzameling van twintig (kerk) historische artikelen

door Dr. C.R. van den Berg

"Centraal staan meer of minder bekende personen en gebeurtenissen uit verschillende eeuwen en diverse landen.

De verkoop is volledig bedoeld als bijdrage aan de uitbreiding en renovatie van de kerk van de Gereformeerde Gemeente te Zwijndrecht."

160 pagina's met diverse illustraties en foto's

Prijs € **14,95** + € 2,20 verzendkosten

alleen te bestellen bij: Boekhandel de Roo te Zwijndrecht
via het mailadres : info@derooboeken.nl
of telefonisch : 078 - 612 40 81

Ook nog verkrijgbaar Jaarboek 2008 van de Gereformeerde Gemeenten

Boekhandel en Antiquariaat de Roo

van Meelstraat 12 • 3331 KR Zwijndrecht • www.derooboeken.nl

1509 - 2009
500 jaar Johannes Calvijn

- DIVERSE BLOKFLUITEN
- DWARSFLUITEN
- MUZIEKSTANDAARDS
- ROEMEENSE PANFLUITEN
- VIOLEN

R. MULDER - STAPHORST
06 12 610 628 B.G.G. 0522 253944

Hartelijk welkom op de

landelijke Israëldag

Op D.V. dinsdag 30 december hoopt het deputaatschap weer haar jaarlijkse Israëldag te houden. Deze dag wordt gehouden in het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente te Hardinxveld-Giessendam. Het belooft een boeiende dag te worden.

Ochtendprogramma:

Tijdens de morgenbijeenkomst zal een ronde tafelgesprek plaatsvinden onder leiding van **J.J. de Jong**. De deelnemers zijn **ds. C.J. Meeuse**, **ds. C. Neele** en **ds. A.Schot**. Deze predikanten hebben in oktober deelgenomen aan een seminar in Israël waar de Hebreeuwse versie van de Heidelbergse Catechismus werd geïntroduceerd.

• In gesprek tijdens het seminar over de Heidelbergse Catechismus

Middagprogramma:

Onze speciale gast is **ds. Arkadiy Margolis**. Deze predikant van de Joods-christelijke gemeente in Zhitomir hoopt ons iets te vertellen van de toestand van de Messiasbelijdende gemeenten in Oekraïne en zijn visie op hun toekomst.

Ds. C. Neele hoopt tijdens het middagprogramma te vertellen over de geschiedenis van het werk onder Joden in Hongarije. Oost-Europa werker **Iz. van Rijssel** hoopt in de middagpauze een PowerPoint presentatie te geven over het werk in Oekraïne en Moldavië.

D.V. dinsdag

30

december

kerk Geref. Gemeente

Hardinxveld
Giessendam

Buitendams 118

Aanvang ochtend-
programma: 10.00 uur
Aanvang middag-
programma: 13.30 uur

Ridderkerks Mannenkoor

Muzikale medewerking wordt verleend door het Ridderkerks Mannenkoor o.l.v. Henri Adema.

Graag ontmoeten we u op dinsdag 30 december
Koffie, thee en soep gratis!

BEGRAFENISVERZORGING KINA

010 - 458 31 12

Rotterdam, Drechtstreek, Krimpenerwaard, Gouda
D.W. Schipper 010-4506626 J. Kootman 0182-583932
Capelle aan den IJssel Gouda

Wilt u genieten van onze rustig
gel. **2 tot 10 pers. vak won.** in
KAMPERLAND. Vrij vanaf heden
tel. 0113-351899, 06-20417592.

HARKES *Persoonlijke zorg voor uw begrafenis*
Begravingen

Telefoon (0172) 21 21 22

Dokter Hamburgerlaan 59 - 2771 JR Boskoop
Wij verzorgen alleen begravingen - Dag en nacht bereikbaar

Mijn thuis bestaat niet...

Ontmoeting wil naast dak- en thuislozen staan en professionele hulp bieden. Help mee, word donateur!

www.ontmoeting.org

Ontmoeting
hulp aan dak- en thuislozen

Een bijzondere reis naar ISRAËL

staat gepland van D.V. 27 april tot 9 mei 2009.

Informatie verkrijgbaar bij:
jh.mauritz@solcon.nl
Tel. 0348 -401978.

CALVIN CHRISTIAN SCHOOL
in Alberta, Canada,

is looking for three teachers to fill vacancies
in lower and upper elementary grades for
2009-2010.

For more information contact the principal:
William Grisnich: tel. 001 403 320 1650
Email: wgrisnich@ccschool.ca

NIEUWE UITGAVEN

D. Bruinings, De Leeuw uit de stam van Juda € 22,50
16 lijdenspredikaties, geheel opnieuw gezet.
ISBN 978-90-76731-37-7; 336 blz.; 22,5x15 cm.

D. Monster, Zie, Mijn Knecht, deel 3 € 14,50
7 lijdenspredikaties, 2 vrije stoffen en 1 rouwpredikatie.
ISBN 978-90-76731-75-9; 215 blz.; 21,5x14,5 cm.
De delen 1 (advent) en 2 (kerst en jaarwisseling) zijn ook nog leverbaar.

Mientje Vrijdag, Tot roem van vrije genade € 14,50
Haar leven en sterven. Met 82 brieven.
Opnieuw uitgegeven in 1 band.
ISBN 978-90-76731-76-6; 191 blz.; 21,5x14,5 cm.

Bij de boekhandel verkrijgbaar

S Boekbinderij en uitgeverij Snoek

Dr. Scheurerlaan 28 3853 KB Ermelo
Tel. 0341 55 66 08 Fax. 0341 49 33 60
E-mail. fnsnoek@kliksafe.nl

Nieuwe uitgave.....

Prijs slechts
€ 42,50

Heidelbergse Catechismus 52 preken

door Ds. C.G. Vreugdenhil.

- Zeer mooi uitgevoerd prekenboek in hedendaags Nederlands, 52 preken in 712 bladzijden.
- Velen kochten reeds een exemplaar, ook mooi om cadeau te geven aan kinderen, familie of vrienden.
- De netto opbrengst is bestemd voor de uitbreiding van de Marnixkerk van de Gereformeerde Gemeente te Vlissingen.
- Aantrekkelijk geprijsd: € 42,50 per deel

Bestelbon:

Ik bestel hierbij ____ ex. Heidelbergse Catechismus
a € 42,50

Naam : _____

Adres : _____

Postcode : _____

Woonplaats : _____

Telefoonnummer: _____

Deze Bon zenden aan: Gereformeerde Gemeente
p/a Steengrachtstraat 59, 4386 AS Vlissingen

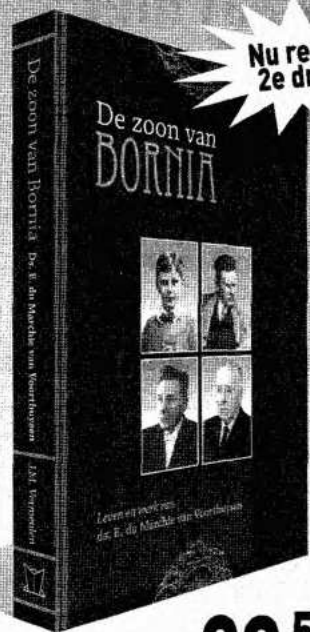
Ook te bestellen via:

Telefoon : 0118 - 4 60 60 4

Per email : dmurre@solcon.nl

Per bank : overmaken van € 42,50 op Fortis
bank nr 23.19.16.000 t.n.v. Bouwfonds Ger. Gem.
Vlissingen.

Leven en werk van Ds. E. du Marchie van Voorthuysen

Nu reeds
2e druk

De zoon van Bornia

De wonderlijke levensloop van een wereldse rijkeluisjongen die befaamd en legendarisch predikant werd.

Dit boek beschrijft zijn voorgeslacht en het gezinsleven op Bornia, in Overveen en Bloemendaal. Dan volgen het Haagse amusement, het hoenderpark in Epe en zijn studie in Apeldoorn. Vervolgens het predikantsleven in Urk, Dribergen, Sliedrecht, Leersum, opnieuw Urk en Leersum.

Auteur J.M. Vermeulen.
Ten geleide ds. T. Klok. 304 Pagina's.
150 (jeugd)foto's en 75 sprekende citaten. Prachtige uitvoering.

29.50

Vandaag besteld, morgen in huis

tekstservice
VERMEULEN

Verlengde Bredestraat 47
4194 RV Meteren

Bestel telefonisch 0345- 581635
of via www.tekstservedvermeulen.nl

Raadpleeg ons bureau ook voor uw artikelen, bedrijfsbladen, bedrijfstraining en website.

**Zojuist
verschenen!**
Nieuw deel uit de
Schippersserie

Mooi Kerstgeschenk!

13,95

W. Schippers Een zeemannsvrouw

De vrouw van stuurman Hendrik Brouwer uit Vlissingen moet haar man jarenlang missen. Eindelijk krijgt ze bericht dat het schip van haar man, 'De Marianne', is vergaan. Wanneer na lang wachten buurman Wieberna haar ten huwelijk vraagt, stemt ze er ermee in. Toch blijft er twijfel bij de zeemannsvrouw of haar man wel echt verdronken is.

- De Vleermuis
  - Beter dan goud
- Abonnementprijs per deel

9,95

Geef u op als abonnee van de Schippersserie
(zie www.ramshoorn.nl)

Elke 2 maanden een nieuw deel ophalen in de boekhandel of thuisgestuurd.

Voor de kust van Walcheren vergaat een Noors schip. Ternauwernood worden de opvarenden gered. Bij hen is Hendrik Brouwer die naam 'William Worbroke' draagt. Stuurman Brouwer haast zich naar huis en treft behalve zijn vrouw een baby in de wieg aan. Dan wordt het heel moeilijk...

Van alle boeken van Willem Schippers is dit boek het meest geliefde en onroerendste boek. Mede door dit boek zijn de boeken van Schippers onvergetelijk geworden.

verkrijgbaar in de boekhandel

uitgeverij en boekhandel
'de Ramshoorn'

Lange Vorststr. 21 Goes
(0113) 221909

www.ramshoorn.nl

Uitgaande van de Gereformeerde Gemeenten in Nederland biedt de SHG gekwalificeerde kraamzorg en gezins- en bejaardenzorg die aansluit bij uw manier van leven. Dit houdt voor ons in dat Bijbelse normen en waarden de basis vormen voor uw dagelijkse levenshouding en mediagebruik.

Kraamzorg

Meldt u tijdig aan om teleurstelling te voorkomen. Voor informatie of inschrijving kunt u ons bereiken op telefoonnummer **0187 - 48 91 73** b.g.g. 0342 - 49 21 55. Op werkdagen van 9.00 - 11.00 uur en van 13.00 - 15.00 uur en op vrijdagavond van 19.00 - 21.00 uur.

Gezins- en bejaardenzorg

Voor informatie of inschrijving kunt u ons bereiken op telefoonnummer **0166 - 65 26 05**. Op werkdagen van 9.00 - 11.00 uur en op vrijdagavond van 19.00 - 21.00 uur.

De gratis brochure zenden wij u graag toe.

Voor een zorgzame begeleiding

Bemveld,
Scherpenzeel s.o.
A. Koster
Telefoon: 033 277 6555

Kantoor: Stationsweg 411
3925 CD Scherpenzeel
Centraal nummer (24 uur):
033 277 0555

Te huur m.i.v. 1 febr. 2009 **2 kamers**
in Gouda. Tel. 0182-516447.

Vakantie op Texel

De Verrassing.nl

Veertien accommodaties, waaronder acht bungalows en vijf nieuwe chalets.

De Noordel

Park achter De Verrassing. Vijf luxe bungalows met veel privacy.

De Noorderhoeve.nl

Twee vakantiehuizen voor zorgvakanties. Ook uitermate geschikt voor minder validen.

Boeken? Bel 0222 31 89 06